
RAPORT Z ANALIZY RYZYK KONTRAKTOWYCH

Projekt: Budowa tunelu dalekobieżnego w Łodzi w ciągu linii kolejowej nr 85 wraz z włączeniem w linię kolejową nr 14 – odcinek Posterunek odgałęźny Łódź Retkinia

---

Warunki Finansowe (F)

Numer Ustalenia	Odniesienie do Klauzuli	Opis Ustalenia	Poziom Ryzyka	Powiązane Elementy
F1	§12 ust. 2 pkt 3 i 4, §12 ust. 3 pkt 4, §12 ust. 5 pkt 3	Proces odbioru prac może trwać do 21 dni na pierwszą weryfikację, następnie 14 dni na usunięcie wad, a potem kolejne 21 dni na ponowny odbiór. Dopiero po pozytywnym odbiorze (lub odbiorze z zastrzeżeniami, które nie wstrzymują płatności) Wykonawca może wystawić fakturę. To wydłuża realny czas oczekiwania na płatność o co najmniej 35 dni (21+14) w przypadku konieczności usunięcia wad, a w praktyce może być dłużej, jeśli Zamawiający będzie zgłaszał kolejne uwagi. W przypadku wad istotnych, Zamawiający może odmówić podpisania protokołu, co całkowicie wstrzyma płatność. Może to prowadzić do znaczących opóźnień w przepływach pieniężnych i zamrożenia kapitału obrotowego Wykonawcy.	WYSOKI	F2
F2	§11 ust. 5	Termin płatności 30 dni, liczony od daty otrzymania faktury, jest standardowy, ale w połączeniu z długim procesem odbioru (F1) może prowadzić do realnego czasu oczekiwania na płatność	WYSOKI	F1

Numer Ustalenia	Odniesienie do Klauzuli	Opis Ustalenia	Poziom Ryzyka	Powiązane Elementy
		znacznie przekraczającego 30 dni, np. 30 dni + 21 dni (odbiór) + 14 dni (usunięcie wad) + 21 dni (ponowny odbiór) = 86 dni. To znacząco obciąża płynność finansową Wykonawcy i zwiększa zapotrzebowanie na kapitał obrotowy.		
F3	§1 ust. 16, §14 ust. 12	Zatrzymanie 30% zabezpieczenia należytego wykonania (5% Wynagrodzenia Maksymalnego brutto) do końca 2037 roku (lub dłużej, jeśli roboty budowlane się przedłużą) oznacza zamrożenie znacznej kwoty kapitału Wykonawcy na okres ponad 10 lat. To generuje wysoki koszt kapitału i może negatywnie wpłynąć na zdolność Wykonawcy do inwestowania w inne projekty.	KRYTYCZNY	
F4	§17 ust. 8	Zapis ten daje Zamawiającemu szerokie uprawnienia do potrącania kar umownych z bieżących płatności, nawet jeśli roszczenie o karę nie jest jeszcze wymagalne. Może to prowadzić do arbitralnych potrąceń, wstrzymywania płatności i sporów, co negatywnie wpłynie na płynność finansową Wykonawcy. Brak możliwości negocjacji lub weryfikacji zasadności potrącenia przed jego dokonaniem jest bardzo niekorzystny dla Wykonawcy.	KRYTYCZNY	F5, F16
F5	§17 ust. 2, §17 ust. 4, §17 ust. 5, §17 ust. 11, §17 ust. 12	Kontrakt przewiduje bardzo wiele rodzajów kar umownych, które mogą być naliczane za drobne uchybienia. Chociaż istnieje limit kar umownych (20% Wynagrodzenia Łącznego), Zamawiający może dochodzić odszkodowania przewyższającego ten limit, aż do trzykrotności Wynagrodzenia Maksymalnego lub sumy	KRYTYCZNY	F4, F11

Numer Ustalenia	Odniesienie do Klauzuli	Opis Ustalenia	Poziom Ryzyka	Powiązane Elementy
		gwarancyjnej OC. Co więcej, ten wysoki limit nie ma zastosowania w wielu kluczowych przypadkach (wina umyślna, rażące niedbalstwo, odpowiedzialność wobec osób trzecich, roszczenia regresowe, odpowiedzialność gwarancyjna, rękojmia/gwarancja jakości). To oznacza, że Wykonawca ponosi praktycznie nieograniczoną odpowiedzialność w wielu scenariuszach, co jest ogromnym ryzykiem finansowym i może prowadzić do nieprzewidzianych kosztów.		
F6	§14 ust. 5, §14 ust. 6, §14 ust. 7	Wykonawca jest zobowiązany do utrzymania ciągłości zabezpieczenia należytego wykonania przez bardzo długi okres (do końca 2037 roku). W przypadku nawet krótkotrwałego braku ciągłości, Zamawiający ma prawo wstrzymać płatności (bez odsetek) lub jednostronnie zmienić formę zabezpieczenia na pieniężną poprzez wypłatę środków z gwarancji lub potrącenia z należnych płatności. To stwarza ryzyko poważnych problemów z płynnością finansową i dodatkowych kosztów związanych z koniecznością pozyskania środków na zabezpieczenie w pieniądzu.	WYSOKI	F3
F7	§11 ust. 15 pkt 4	Wymóg bezwarunkowej, nieodwołalnej gwarancji płatnej na pierwsze żądanie jest bardzo restrykcyjny i stawia Wykonawcę w niekorzystnej pozycji. W przypadku sporu dotyczącego zaliczki, Zamawiający może natychmiast skorzystać z gwarancji, a Wykonawca będzie musiał dochodzić swoich praw w osobnym	WYSOKI	

Numer Ustalenia	Odniesienie do Klauzuli	Opis Ustalenia	Poziom Ryzyka	Powiązane Elementy
		postępowaniu. To zwiększa ryzyko finansowe i może prowadzić do zamrożenia środków.		
F8	§11 ust. 15 pkt 6	Chociaż rozliczanie zaliczek jest standardem, zapis ten daje Zamawiającemu prawo do potrącania do 20% każdej płatności, a w razie potrzeby nawet więcej, bez dodatkowych uzgodnień. Może to znacząco obniżyć bieżące wpływy Wykonawcy i negatywnie wpłynąć na jego płynność finansową, zwłaszcza w początkowych fazach projektu, gdy zaliczka jest rozliczana.	ŚREDNI	
F9	§11 ust. 17 pkt 9, 10, 11	Uszczegółowione RCO (Rozbicie Ceny Ofertowej) jest kluczowe dla płatności za elementy kamieni milowych lub zadań. Proces jego zatwierdzenia przez Zamawiającego może być długotrwały, z możliwością wielokrotnego zgłaszania uwag i koniecznością ich uwzględniania przez Wykonawcę. Brak zatwierdzenia Uszczegółowionego RCO wstrzymuje możliwość wystawiania faktur za te elementy, co bezpośrednio wpływa na płynność finansową Wykonawcy.	WYSOKI	F1, F2
F10	§10 ust. 10 pkt 3 lit. a i b	Zamawiający może zawiesić wykonanie Umowy na łączny okres do 180 dni bez wpływu na wynagrodzenie Wykonawcy. Oznacza to, że Wykonawca ponosi koszty utrzymania gotowości do pracy przez ten okres, bez możliwości ich odzyskania. Nawet po przekroczeniu tego limitu, zmiana wynagrodzenia jest uzależniona	WYSOKI	

Numer Ustalenia	Odniesienie do Klauzuli	Opis Ustalenia	Poziom Ryzyka	Powiązane Elementy
		od akceptacji Zamawiającego dla kalkulacji kosztów Wykonawcy, co może prowadzić do sporów i niepokrytych kosztów.		
F11	§17 ust. 12	Chociaż ogólna odpowiedzialność Wykonawcy jest ograniczona (do trzykrotności Wynagrodzenia Maksymalnego lub sumy gwarancyjnej OC), to ograniczenie nie ma zastosowania do odpowiedzialności z tytułu rękojmi za wady i gwarancji jakości. Biorąc pod uwagę bardzo długi okres rękojmi (do 2037 roku), Wykonawca ponosi praktycznie nieograniczone ryzyko finansowe związane z ewentualnymi wadami dokumentacji projektowej, co może prowadzić do ogromnych, nieprzewidzianych kosztów.	KRYTYCZNY	F3, F5
F12	§19 ust. 3 pkt 10	Zamawiający ma prawo odstąpić od umowy w przypadku ograniczenia finansowania, a wynagrodzenie Wykonawcy może zostać obniżone do "Wynagrodzenia Minimalnego" (30% Wynagrodzenia Łącznego). Oznacza to, że Wykonawca może nie otrzymać pełnego wynagrodzenia za wykonane prace, jeśli Zamawiający napotka problemy z finansowaniem, co stanowi znaczące ryzyko finansowe.	WYSOKI	
F13	§20 ust. 6 pkt 23	Chociaż klauzula przewiduje możliwość dostosowania wymagań ubezpieczeniowych do warunków rynkowych, to proces ten jest uzależniony od akceptacji Zamawiającego i może być długotrwały. W międzyczasie Wykonawca może być narażony na ryzyko braku odpowiedniego ubezpieczenia, co może prowadzić do	ŚREDNI	

Numer Ustalenia	Odniesienie do Klauzuli	Opis Ustalenia	Poziom Ryzyka	Powiązane Elementy
		odpowiedzialności finansowej. Ponadto, nawet jeśli wymagania zostaną dostosowane, Wykonawca może ponieść dodatkowe koszty związane z uzyskaniem ubezpieczenia na zmienionych warunkach.		
F14	§20c ust. 3, §20c ust. 8, §20c ust. 9	Zamawiający może jednostronnie wydawać Polecenia Zmiany, które są wiążące dla Wykonawcy i nie wymagają aneksu. Wykonawca ma tylko 14 dni na złożenie sprzeciwu, jeśli Polecenie Zmiany przekracza określone limity wynagrodzenia lub terminu. Brak sprzeciwu w tym terminie oznacza utratę prawa do dochodzenia roszczeń. To stawia Wykonawcę w bardzo niekorzystnej pozycji, zmuszając go do szybkiej analizy i reakcji na potencjalnie kosztowne zmiany, pod rygorem utraty roszczeń.	WYSOKI	
F15	§24 ust. 2 pkt 2 i 3, §24 ust. 10, §24 ust. 11	Zamawiający ma szerokie uprawnienia do wykonania zastępczego na koszt i ryzyko Wykonawcy, w przypadku opóźnień lub wadliwego wykonania prac. Koszty te mogą być naliczane według stawek Zamawiającego (300 zł/godzinę lub wyższej) lub proporcjonalnie do wynagrodzenia Wykonawcy, co może prowadzić do bardzo wysokich i nieprzewidzianych obciążeń finansowych dla Wykonawcy.	WYSOKI	
F16	§25 ust. 5	Ten zapis jednostronnie pozbawia Wykonawcę prawa do potrącania swoich wierzytelności z wierzytelnościami Zamawiającego, podczas gdy Zamawiający ma takie prawo (§17	KRYTYCZNY	F4

Numer Ustalenia	Odniesienie do Klauzuli	Opis Ustalenia	Poziom Ryzyka	Powiązane Elementy
		ust. 8). To stawia Wykonawcę w niekorzystnej pozycji w przypadku sporów finansowych, zmuszając go do dochodzenia swoich należności w osobnym postępowaniu, co generuje dodatkowe koszty i opóźnienia.		
F17	§20a ust. 8	Chociaż kontrakt przewiduje waloryzację, jej limit wynosi +/- 10% Wynagrodzenia Łącznego. W przypadku długoterminowych kontraktów (do 2037 roku) i wysokiej inflacji, ten limit może okazać się niewystarczający do pokrycia rzeczywistego wzrostu kosztów Wykonawcy, co negatywnie wpłynie na rentowność projektu.	WYSOKI	
F18	§11 ust. 12	Płatność jest uzależniona od przekazania Oświadczeń Odbiorowych, które obejmują m.in. oświadczenia twórców (§2 ust. 1 pkt 22, 23, 24). Uzyskanie tych oświadczeń od wszystkich twórców (w tym podwykonawców) może być trudne i czasochłonne, a ich brak wstrzyma płatność. To może prowadzić do opóźnień w płatnościach niezależnych od faktycznego wykonania prac.	ŚREDNI	F1
F19	§14 ust. 4	Wymóg posiadania wysokiego ratingu przez bank lub ubezpieczyciela wystawiającego zabezpieczenie może ograniczyć Wykonawcy dostęp do konkurencyjnych ofert na rynku gwarancji. Może to skutkować wyższymi kosztami pozyskania zabezpieczenia	ŚREDNI	

Numer Ustalenia	Odniesienie do Klauzuli	Opis Ustalenia	Poziom Ryzyka	Powiązane Elementy
		lub trudnościami w jego uzyskaniu, co ostatecznie wpłynie na rentowność projektu.		
F20	§23a ust. 10-15	Klauzula sankcyjna przewiduje możliwość zawieszenia wszystkich płatności na rzecz Wykonawcy (lub konsorcjum) w przypadku naruszenia gwarancji dotyczących sankcji lub nawet braku przedłożenia wymaganych oświadczeń. To bardzo surowy zapis, który może doprowadzić do natychmiastowego i całkowitego zamrożenia przepływów pieniężnych, nawet w przypadku drobnych uchybień formalnych. Wykonawca ponosi ciężar wykazania, jakiej części należności dotyczy zawieszenie, a w przeciwnym razie Zamawiający wstrzyma wszystkie płatności.	KRYTYCZNY	

Waloryzacja Ceny (C)

Numer Ustalenia	Odniesienie do Klauzuli	Opis Ustalenia	Poziom Ryzyka	Powiązane Elementy
C1	§20a ust. 7 i 8	Limit waloryzacji wynoszący +/- 10% Łącznego Wynagrodzenia może okazać się niewystarczający w przypadku znaczącego wzrostu kosztów realizacji usług (np. w warunkach wysokiej inflacji, gwałtownego wzrostu kosztów pracy, materiałów, czy energii). W branży projektowej, gdzie projekty mogą trwać wiele lat, a koszty pracy stanowią znaczący udział, 10% może nie pokryć realnego wzrostu kosztów. Konsekwencją dla Wykonawcy jest ryzyko ponoszenia strat finansowych, erozja marży, a w skrajnych przypadkach, utrata płynności finansowej, jeśli rzeczywisty	WYSOKI	C5

Numer Ustalenia	Odniesienie do Klauzuli	Opis Ustalenia	Poziom Ryzyka	Powiązane Elementy
		wzrost kosztów przekroczy ten pułap. Może to również prowadzić do obniżenia jakości świadczonych usług, jeśli Wykonawca będzie zmuszony do szukania oszczędności.		
C2	§20a ust. 11 (wagi a, b, c)	Współczynnik "a" o wartości 0,5 oznacza, że 50% wynagrodzenia Wykonawcy jest traktowane jako stałe i nie podlega waloryzacji. W przypadku usług projektowych, gdzie koszty pracy (wynagrodzenia) często stanowią dominującą część kosztów, waga 0,18 dla wskaźnika wynagrodzeń ("c") może być zbyt niska. Jeśli rzeczywista struktura kosztów Wykonawcy ma wyższy udział kosztów zmiennych (np. wynagrodzeń personelu, kosztów oprogramowania, energii), to klauzula nie chroni go w pełni przed wzrostem tych kosztów. Może to prowadzić do niedoszacowania waloryzacji i w konsekwencji do strat finansowych Wykonawcy.	WYSOKI	C1
C3	§20a ust. 9	Klauzula przewiduje, że waloryzacja będzie dokonywana tylko do 30 dni przed upływem terminu realizacji przedmiotu Umowy. Jeśli realizacja umowy przedłuży się z przyczyn niezależnych od Wykonawcy (np. z powodu opóźnień Zamawiającego, siły wyższej, zmian w przepisach, czy innych okoliczności przewidzianych w §20 jako podstawa do zmiany terminu), Wykonawca będzie ponosił ryzyko wzrostu kosztów po upływie tego terminu, bez możliwości waloryzacji. Może to prowadzić do znaczących strat finansowych, zwłaszcza w przypadku długotrwałych opóźnień.	WYSOKI	C1, C2

Numer Ustalenia	Odniesienie do Klauzuli	Opis Ustalenia	Poziom Ryzyka	Powiązane Elementy
C4	§20a ust. 13, 14, 15	<p>Klauzula nakłada na Wykonawcę obowiązek waloryzacji wynagrodzenia Podwykonawców na tych samych zasadach, na jakich waloryzowane jest jego własne wynagrodzenie. Jest to zgodne z duchem PZP, ale stwarza ryzyko dla Wykonawcy. Jeśli Wykonawca nie dopilnuje waloryzacji dla Podwykonawców, grozi mu kara umowna w wysokości 500 zł za każdy rozpoczęty dzień zwłoki w zapłacie na rzecz któregośkolwiek z Podwykonawców, lecz łącznie nie więcej niż 20% Wynagrodzenia Łącznego (§17 ust. 2 pkt 19). Ryzyko to jest szczególnie wysokie, jeśli Wykonawca ma wielu Podwykonawców lub jeśli ich umowy są skomplikowane. Dodatkowo, Wykonawca musi przedstawić dokumenty potwierdzające waloryzację dla Podwykonawców na żądanie Zamawiającego, co zwiększa obciążenie administracyjne.</p>	ŚREDNI	C18
C5	§1 ust. 5 pkt 3	<p>Limit kwotowy na waloryzację (10% Łącznego Wynagrodzenia) jest wliczany do Wynagrodzenia Maksymalnego. Oznacza to, że jeśli waloryzacja osiągnie ten limit, a jednocześnie pojawią się inne potrzeby zwiększenia wynagrodzenia (np. z tytułu Poleceń Zmiany, które również mają swój limit w Wynagrodzeniu Maksymalnym - §1 ust. 5 pkt 2), to Wykonawca może napotkać trudności w uzyskaniu dodatkowych środków, nawet jeśli są one uzasadnione. Może to prowadzić do niedoszacowania całkowitego wynagrodzenia i konieczności pokrywania części kosztów z własnej marży.</p>	ŚREDNI	C1

Numer Ustalenia	Odniesienie do Klauzuli	Opis Ustalenia	Poziom Ryzyka	Powiązane Elementy
C6	§20 ust. 6 pkt 29	Klauzula stanowi, że Strony "mogą" zwiększyć wynagrodzenie Wykonawcy w przypadku wzrostu kosztów ubezpieczeń spowodowanego uwarunkowaniami ekonomicznymi. Słowo "mogą" oznacza, że Zamawiający nie ma obowiązku zaakceptowania takiego wzrostu. Wzrost kosztów ubezpieczeń, zwłaszcza w długoterminowych projektach i w warunkach inflacji, może być znaczący. Brak obligatoryjności zmiany wynagrodzenia w tym zakresie stanowi ryzyko dla Wykonawcy, który może być zmuszony do pokrycia tych dodatkowych kosztów z własnej marży, co obniży jego rentowność.	ŚREDNI	
C7	§20 ust. 9	Mimo że klauzula przewiduje możliwość zmiany wynagrodzenia w przypadku zmian w przepisach dotyczących kosztów pracy (minimalne wynagrodzenie, składki ZUS, PPK), to Wykonawca ma obowiązek przedstawienia szczegółowej kalkulacji kosztów i udowodnienia wpływu tych zmian. Brak takiej kalkulacji jest traktowany jako brak wpływu. Zamawiający ma prawo zgłosić zastrzeżenia i żądać wyjaśnień. Może to prowadzić do sporów i opóźnień w uzyskaniu waloryzacji, a w przypadku nieuzasadnionego odrzucenia kalkulacji, do ponoszenia dodatkowych kosztów przez Wykonawcę.	ŚREDNI	
C8	§20 ust. 10	Klauzula wymaga, aby Wykonawca złożył wniosek o zmianę wysokości wynagrodzenia "niezwłocznie" po wejściu w życie przepisów wpływających na koszty. Brak precyzyjnego określenia "niezwłocznie" może prowadzić do interpretacji, że nawet niewielkie opóźnienie w złożeniu wniosku może skutkować utratą prawa do waloryzacji za okres	ŚREDNI	C7

Numer Ustalenia	Odniesienie do Klauzuli	Opis Ustalenia	Poziom Ryzyka	Powiązane Elementy
		od wejścia w życie przepisów do daty złożenia wniosku. W przypadku dużych i złożonych projektów, gdzie monitorowanie wszystkich zmian prawnych i ich wpływu na koszty może być czasochłonne, ryzyko to jest realne.		
C9	§11 ust. 3	Klauzula nakłada na Wykonawcę obowiązek uwzględnienia w wynagrodzeniu wszelkich kosztów, które "mógł i powinien był przewidzieć" jako profesjonalista. Jest to szerokie i subiektywne kryterium, które może prowadzić do sporów z Zamawiającym w przypadku pojawienia się nieprzewidzianych kosztów, które Zamawiający uzna za "możliwe do przewidzenia". Może to skutkować koniecznością pokrywania tych kosztów przez Wykonawcę z własnej marży, co obniży rentowność projektu.	ŚREDNI	
C10	§10 ust. 10 pkt 3 lit. a	Umowa przewiduje możliwość zawieszenia wykonania na określony w Postanowieniach Szczególnych okres (w §1 ust. 27 jest to 180 dni) bez wpływu na wysokość wynagrodzenia Wykonawcy. Oznacza to, że przez ten okres Wykonawca może ponosić koszty związane z utrzymaniem gotowości do pracy (np. koszty stałe, wynagrodzenia kluczowego personelu), które nie zostaną mu zrekompensowane. W przypadku długotrwałych projektów, 180 dni zawieszenia bez rekompensaty może znacząco obciążyć budżet Wykonawcy i obniżyć jego rentowność.	ŚREDNI	
C11	§10 ust. 10 pkt 3 lit. b	Po przekroczeniu limitu dni zawieszenia bez wpływu na wynagrodzenie, zmiana wynagrodzenia "może" nastąpić, ale wymaga akceptacji	ŚREDNI	C10

Numer Ustalenia	Odniesienie do Klauzuli	Opis Ustalenia	Poziom Ryzyka	Powiązane Elementy
		<p>Zamawiającego dla przedstawionej przez Wykonawcę kalkulacji kosztów. Słowo "może" oznacza, że Zamawiający nie ma obowiązku zaakceptowania zmiany. Dodatkowo, konieczność przedstawienia "rozsądnej kalkulacji" i jej akceptacji przez Zamawiającego może prowadzić do sporów i opóźnień w uzyskaniu rekompensaty za poniesione koszty.</p>		
C12	§20c ust. 5 pkt 1	<p>Limit kwotowy na Polecenia Zmiany (5% Łącznego Wynagrodzenia na dzień zawarcia Umowy - §1 ust. 5 pkt 2) jest częścią Wynagrodzenia Maksymalnego. Jeśli suma zmian wynikających z Poleceń Zmiany przekroczy ten limit, konieczne jest zawarcie aneksu do umowy. Oznacza to, że Wykonawca nie może być pewien, że otrzyma wynagrodzenie za wszystkie dodatkowe prace zlecone w ramach Poleceń Zmiany, jeśli przekroczą one ustalony limit. Może to prowadzić do niedoszacowania całkowitego wynagrodzenia i konieczności pokrywania części kosztów z własnej marży.</p>	ŚREDNI	C5
C13	§20c ust. 8 i 9	<p>Klauzule te nakładają na Wykonawcę obowiązek złożenia sprzeciwu w terminie 14 dni, jeśli Polecenie Zmiany jest sprzeczne z limitami wynagrodzenia lub terminami, lub jeśli wartości zmiany wynagrodzenia są niewłaściwie ustalone. Brak sprzeciwu w tym terminie oznacza związaną Poleceniem Zmiany bez prawa do dochodzenia roszczeń. W przypadku złożonych projektów i dużej liczby Poleceń Zmiany, ryzyko</p>	ŚREDNI	C12

Numer Ustalenia	Odniesienie do Klauzuli	Opis Ustalenia	Poziom Ryzyka	Powiązane Elementy
		przeoczenia terminu lub błędnej oceny jest wysokie, co może prowadzić do ponoszenia kosztów przez Wykonawcę bez rekompensaty.		
C14	§20 ust. 3	Mimo że klauzula określa hierarchię źródeł do kalkulacji kosztów zmian, to w praktyce może być trudno zastosować te zasady. Dane z Oferty, RCO czy Szczegółowej Kalkulacji mogą nie być wystarczająco szczegółowe dla wszystkich rodzajów zmian. Wytoczne branżowe (np. Sekocenbud) mogą nie zawsze odzwierciedlać specyfikę danego projektu lub aktualne realia rynkowe. Oparcie się na "cenach rynkowych" jest subiektywne i może prowadzić do sporów z Zamawiającym. To ryzyko może skutkować niedoszacowaniem kosztów zmian i koniecznością pokrywania różnic przez Wykonawcę.	ŚREDNI	
C15	§20b ust. 4, 6, 7	Klauzula daje Zamawiającemu szerokie uprawnienia do weryfikacji Szczegółowej Kalkulacji, w tym do oceny rzetelności danych, materiałów źródłowych oraz zgodności relacji między kategoriami kosztów z wartościami rynkowymi. Może to prowadzić do długotrwałych sporów i negocjacji w przypadku każdej zmiany umowy lub Polecenia Zmiany, co opóźni uzyskanie należnego wynagrodzenia i zwiększy koszty administracyjne Wykonawcy. Ryzyko to jest wzmocnione przez ogólne sformułowanie o "inżynierii finansowej", które może być interpretowane szeroko.	ŚREDNI	C14
C16	§20 ust. 6 pkt 30	Klauzula odwołuje się do art. 357[1] Kodeksu cywilnego (rebus sic stantibus), co jest korzystne, ale użycie słowa "może" oznacza, że zmiana	ŚREDNI	

Numer Ustalenia	Odniesienie do Klauzuli	Opis Ustalenia	Poziom Ryzyka	Powiązane Elementy
		wynagrodzenia w takich przypadkach nie jest obligatoryjna. Dodatkowo, zastosowanie art. 357[1] k.c. w praktyce jest trudne i wymaga spełnienia rygorystycznych przesłanek (nadzwyczajna zmiana stosunków, nadmierne trudności lub rażąca strata). Wykonawca może mieć trudności z udowodnieniem tych przesłanek i przekonaniem Zamawiającego do zmiany wynagrodzenia, co może prowadzić do ponoszenia strat.		
C17	§20 ust. 6 pkt 31	Klauzula ta daje Zamawiającemu szerokie uprawnienia do modyfikacji umowy (w tym wynagrodzenia) w przypadku "nieprzewidzianych okoliczności" i "interesu publicznego" lub "istotnego interesu Zamawiającego". Te pojęcia są bardzo ogólne i mogą być interpretowane szeroko przez Zamawiającego, co stwarza ryzyko jednostronnego ograniczenia zakresu prac lub wynagrodzenia Wykonawcy, nawet jeśli nie jest to bezpośrednio związane z jego działaniami. Może to prowadzić do nieplanowanych strat finansowych.	WYSOKI	
C18	§17 ust. 4	Limit kar umownych na poziomie 20% Wynagrodzenia Łącznego jest stosunkowo wysoki. W przypadku kumulacji kar umownych z różnych tytułów (np. zwłoka w wykonaniu zadań, zwłoka w usunięciu wad, brak waloryzacji dla podwykonawców), Wykonawca może ponieść znaczące obciążenia finansowe, które mogą przekroczyć jego marżę zysku. Może to prowadzić do poważnych problemów finansowych, a nawet upadłości.	WYSOKI	C4

Numer Ustalenia	Odniesienie do Klauzuli	Opis Ustalenia	Poziom Ryzyka	Powiązane Elementy
C19	§17 ust. 5	Klauzula ta, choć zgodna z art. 484 § 1 Kodeksu cywilnego, stanowi ryzyko dla Wykonawcy. Oznacza ona, że Zamawiający może dochodzić odszkodowania uzupełniającego, jeśli poniesiona szkoda przekroczy wysokość zastrzeżonych kar umownych. Limit odpowiedzialności Wykonawcy jest co prawda określony w §17 ust. 11 (trzykrotność Wynagrodzenia Maksymalnego lub suma gwarancyjna ubezpieczenia OC), ale nadal jest to znaczące ryzyko finansowe, zwłaszcza w przypadku dużych szkód.	WYSOKI	C18
C20	§25 ust. 8	Klauzula ta nakłada na Wykonawcę bardzo szeroką odpowiedzialność gwarancyjną, obejmującą naruszenia wynikające z "wszelkich zdarzeń, niezależnie od ich przyczyny" oraz "zachowań wszelkich innych osób" (z wyjątkiem Zamawiającego). Oznacza to, że Wykonawca ponosi odpowiedzialność nawet za okoliczności przypadkowe, a jedynym wyłączeniem jest siła wyższa. Taki szeroki zakres odpowiedzialności zwiększa ryzyko finansowe Wykonawcy, ponieważ może być on obciążony kosztami i szkodami wynikającymi z czynników, na które nie ma wpływu.	WYSOKI	
Dokumentacja (D)				

Numer Ustalenia	Odniesienie do Klauzuli	Opis Ustalenia	Poziom Ryzyka	Powiązane Elementy
D1	§1 ust. 1 pkt 1-22 (Przedmiot Umowy)	<p>Chociaż umowa wymienia konkretne zadania (P1-P7, O1.1-O8), ogólne sformułowanie "opracowanie dokumentacji projektowej wraz ze wsparciem technicznym" oraz odwołanie do OPZ (którego treść nie jest dostępna w tym fragmencie) może prowadzić do sytuacji, w której Zamawiający będzie oczekiwał nieokreślonej liczby wariantów, modyfikacji czy dodatkowych analiz w ramach ryczałtowego wynagrodzenia. Brak precyzyjnego określenia liczby iteracji lub wariantów dla każdego zadania może skutkować znacznym wzrostem nakładu pracy i kosztów po stronie Wykonawcy, bez możliwości uzyskania dodatkowego wynagrodzenia. Może to prowadzić do sporów o zakres i wynagrodzenie.</p>	WYSOKI	
D2	§1 ust. 2 pkt 4	<p>Wykonawca, przygotowując ofertę, musiał uwzględnić potencjalne zasoby i planowanie dla wszystkich Zadań Opcjonalnych. Nieskorzystanie przez Zamawiającego z Prawa Opcji w jakimkolwiek zakresie oznacza, że Wykonawca nie otrzyma wynagrodzenia za te zadania, mimo że mógł ponieść koszty związane z ich planowaniem, utrzymaniem gotowości zasobów czy utratą innych potencjalnych kontraktów. Klauzula ta przenosi całe ryzyko biznesowe związane z opcjami na Wykonawcę, bez żadnej rekompensaty. Może to prowadzić do niedoszacowania kosztów ogólnych projektu lub konieczności wliczenia ryzyka w cenę Zadań Podstawowych.</p>	WYSOKI	

Numer Ustalenia	Odniesienie do Klauzuli	Opis Ustalenia	Poziom Ryzyka	Powiązane Elementy
D3	§1 ust. 4a	Klauzula ta pozwala Zamawiającemu na zmianę terminów pośrednich (określonych w załączniku nr 2 do OPZ) bez konieczności aneksowania umowy, pod warunkiem zachowania terminów głównych i pisemnej akceptacji Zamawiającego. Może to prowadzić do częstych zmian w harmonogramie prac, co utrudni Wykonawcy efektywne zarządzanie zasobami i planowanie. Chociaż nie wpływa to bezpośrednio na terminy główne, może generować dodatkowe koszty operacyjne i ryzyko niedotrzymania terminów głównych z powodu ciągłych rekonfiguracji.	ŚREDNI	H1
D4	§1 ust. 12	Klauzula ta wprowadza ryzyko znacznego obniżenia wynagrodzenia Wykonawcy (do 30% Wynagrodzenia Łącznego) w przypadku odstąpienia od umowy z powodu ograniczenia finansowania przez instytucję zapewniającą lub wdrażającą fundusze (§19 ust. 3 pkt 10) lub w przypadku zmian umowy wynikających z ograniczenia środków finansowych (§20 ust. 6 pkt 5). Oznacza to, że Wykonawca może wykonać znaczną część pracy, a następnie otrzymać jedynie minimalne wynagrodzenie, co może prowadzić do strat finansowych, zwłaszcza jeśli koszty poniesione przez Wykonawcę przekroczą to minimalne wynagrodzenie.	WYSOKI	O4
D5	§2 ust. 4 (Definicje i Interpretacja)	Definicja Dokumentacji jest bardzo szeroka i obejmuje również dokumenty uzyskane od organów administracji publicznej, gestorów mediów czy innych osób trzecich. Chociaż Wykonawca jest zobowiązany do ich uzyskania (§5 ust. 6), odpowiedzialność za	ŚREDNI	D6, D8

Numer Ustalenia	Odniesienie do Klauzuli	Opis Ustalenia	Poziom Ryzyka	Powiązane Elementy
		ich treść i poprawność (w kontekście definicji Wady w §2 ust. 69) może być niejasna. Jeśli dokumenty te okażą się wadliwe, Wykonawca może ponosić odpowiedzialność za wady, mimo że nie miał wpływu na ich treść.		
D6	§2 ust. 69 (Definicje i Interpretacja)	Definicja Wady jest niezwykle szeroka i obejmuje "wszelkie nieprawidłowości Dokumentacji wskazane przez organ administracji publicznej w toku jej opiniowania lub zatwierdzenia". Oznacza to, że Wykonawca ponosi pełną odpowiedzialność za wszelkie uwagi organów, nawet jeśli są one subiektywne, wynikają ze zmieniających się interpretacji przepisów, lub są trudne do przewidzenia. To przenosi na Wykonawcę ryzyko związane z procesami administracyjnymi, które często są poza jego kontrolą. Może to prowadzić do nieprzewidzianych kosztów i opóźnień związanych z koniecznością ciągłego dostosowywania dokumentacji.	KRYTYCZNY	G3
D7	§3 ust. 1 pkt 4	Ta klauzula nakłada na Wykonawcę bardzo szeroki obowiązek uwzględnienia "wszelkich okoliczności" mogących mieć wpływ na wykonanie umowy i wynagrodzenie. W praktyce jest to niemożliwe do spełnienia, ponieważ wiele czynników (np. zmiany przepisów, nieprzewidziane warunki gruntowe, opóźnienia organów) jest poza kontrolą Wykonawcy. Klauzula ta może być wykorzystana przez Zamawiającego do odrzucenia roszczeń Wykonawcy o dodatkowe	WYSOKI	

Numer Ustalenia	Odniesienie do Klauzuli	Opis Ustalenia	Poziom Ryzyka	Powiązane Elementy
		wynagrodzenie lub wydłużenie terminów, argumentując, że Wykonawca powinien być przewidzieć daną okoliczność.		
D8	§5 ust. 6	Mimo że Zamawiający dostarcza Dokumenty Zamawiającego, Wykonawca jest zobowiązany do uzyskania "wszelkich innych dokumentów" niezbędnych do wykonania zadań. To bardzo szerokie sformułowanie, które może obejmować dokumenty trudne do pozyskania, kosztowne lub wymagające długotrwałych procedur. Ryzyko to jest potęgowane przez fakt, że wynagrodzenie Wykonawcy (§5 ust. 6 pkt 10) zawiera "wszelkie koszty związane z wykonaniem obowiązków zawartych w niniejszym ustępie". Może to prowadzić do nieprzewidzianych kosztów i opóźnień, jeśli pozyskanie tych dokumentów okaże się bardziej skomplikowane niż zakładano.	WYSOKI	D5
D9	§5 ust. 6 pkt 9	Klauzula ta stanowi, że uzgodnienia z Zamawiającym nie zwalniają Wykonawcy z odpowiedzialności za należyte wykonanie umowy i uzyskanie niezbędnych dokumentów. Oznacza to, że nawet jeśli Zamawiający zaakceptuje pewne rozwiązania lub procedury, Wykonawca nadal ponosi pełne ryzyko, jeśli te rozwiązania okażą się niewystarczające lub błędne w kontekście uzyskania wymaganych pozwoleń. To osłabia pozycję Wykonawcy i może prowadzić do sporów o odpowiedzialność.	WYSOKI	D8
D10	§6 ust. 2	Wykonawca ma jedynie 15 Dni Roboczych na kompleksową weryfikację wszystkich Dokumentów Zamawiającego pod kątem ich	WYSOKI	G4

Numer Ustalenia	Odniesienie do Klauzuli	Opis Ustalenia	Poziom Ryzyka	Powiązane Elementy
		kompletności, ważności, aktualności, poprawności merytorycznej i zgodności z przepisami. W przypadku dużych i skomplikowanych projektów, takich jak budowa tunelu, 15 dni to bardzo krótki termin na tak szczegółową analizę. Jeśli Wykonawca nie wykryje wszystkich wad w tym terminie, może ponosić za nie odpowiedzialność, co jest nieuzasadnionym przeniesieniem ryzyka na Wykonawcę.		
D11	§6 ust. 4	Nawet jeśli Wykonawca zidentyfikuje i zgłosi wady w Dokumentach Zamawiającego lub poleceniach, Zamawiający może nakazać dalsze wykonywanie umowy w oparciu o te wadliwe dane. Co gorsza, brak odpowiedzi Zamawiającego w ciągu 15 Dni Roboczych jest równoznaczny z poleceniem kontynuowania prac na podstawie wadliwych danych. To przenosi całe ryzyko wynikające z błędów Zamawiającego na Wykonawcę, który jest zmuszony do pracy na podstawie potencjalnie błędnych założeń, co może prowadzić do wad w Dokumentacji i późniejszych roszczeń.	KRYTYCZNY	G3
D12	§10 ust. 9	Klauzula ta jasno stanowi, że czas usuwania wad w trakcie procedury odbioru jest ryzykiem Wykonawcy i nie przysługuje mu z tego tytułu dodatkowe wynagrodzenie ani zwrot kosztów. Oznacza to, że wszelkie opóźnienia w odbiorze spowodowane koniecznością usuwania wad (nawet drobnych) obciążają Wykonawcę, co może prowadzić do nieprzewidzianych kosztów i wydłużenia czasu realizacji projektu bez dodatkowej rekompensaty.	WYSOKI	

Numer Ustalenia	Odniesienie do Klauzuli	Opis Ustalenia	Poziom Ryzyka	Powiązane Elementy
D13	§10 ust. 10 pkt 3 lit. a i b	Zamawiający ma prawo zawiesić wykonanie umowy na określony w Postanowieniach Szczególnych okres (do 180 dni, zgodnie z §1 ust. 27) bez wpływu na wynagrodzenie Wykonawcy. Oznacza to, że Wykonawca musi ponosić koszty utrzymania gotowości (np. personel, sprzęt) przez ten okres, bez dodatkowej rekompensaty. Dopiero po przekroczeniu tego limitu, Wykonawca może ubiegać się o zmianę wynagrodzenia, ale pod warunkiem akceptacji Zamawiającego. To znacząco zwiększa ryzyko finansowe Wykonawcy.	WYSOKI	H4
D14	§11 ust. 3	Klauzula ta jest bardzo niekorzystna dla Wykonawcy, ponieważ nakłada na niego odpowiedzialność za przewidzenie "wszelkich" kosztów, nawet tych "nieujętych wprost" w umowie, które "powinien był przewidzieć" profesjonalny wykonawca. To bardzo szerokie i subiektywne kryterium, które może być interpretowane na niekorzyść Wykonawcy, prowadząc do braku możliwości uzyskania dodatkowego wynagrodzenia za nieprzewidziane, ale niezbędne do wykonania zadania koszty.	KRYTYCZNY	
D15	§12 ust. 10	Klauzula ta oznacza, że nawet po formalnym odbiorze prac i podpisaniu protokołów odbioru (w tym końcowego i ostatecznego), Zamawiający zachowuje pełne prawo do dochodzenia roszczeń z tytułu rękojmi za wady i gwarancji jakości, nawet jeśli wady te nie zostały uwzględnione w protokołach. To przenosi na Wykonawcę długoterminowe ryzyko związane z jakością wykonanych prac,	WYSOKI	G4

Numer Ustalenia	Odniesienie do Klauzuli	Opis Ustalenia	Poziom Ryzyka	Powiązane Elementy
		nawet po ich formalnym zaakceptowaniu. Może to prowadzić do nieprzewidzianych kosztów i sporów w przyszłości.		
Harmonogram i Terminy (H)				
Numer Ustalenia	Odniesienie do Klauzuli	Opis Ustalenia	Poziom Ryzyka	Powiązane Elementy
H1	§10 ust. 1 pkt 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10	Umowa nie precyzuje, kto jest właścicielem rezerw czasowych (float). Zapisy sugerują, że Zamawiający ma pełną kontrolę nad harmonogramem, w tym nad terminami pośrednimi, i może oczekiwać ich optymalnego rozłożenia. Brak zgłoszenia uwag przez Zamawiającego w terminie 7 dni nie pozbawia go prawa do zgłoszenia ich później, co oznacza, że proces zatwierdzania harmonogramu może się znacznie wydłużyć. Do czasu zatwierdzenia harmonogramu, Wykonawca nie ma prawa do zaliczek za Kamienie Milowe, których terminy miały być ustalone w tym harmonogramie. To stwarza ryzyko opóźnień w płatnościach, braku możliwości efektywnego zarządzania własnymi zasobami i ryzykiem, a także może prowadzić do sporów o to, czy opóźnienia wynikają z braku zatwierdzenia harmonogramu czy z winy Wykonawcy.	WYSOKI	H2, H11
H2	§17 ust. 2 pkt 1 i 2, §17 ust. 3	Kary umowne są wysokie (0,02% Wynagrodzenia Łącznego dziennie, do 20% Wynagrodzenia Łącznego). Brak zdefiniowania "ścieżki krytycznej" oznacza, że każde opóźnienie w Kamieniu Milowym lub Zadaniu, nawet jeśli nie wpływa na ogólny termin zakończenia	WYSOKI	H1, H10

Numer Ustalenia	Odniesienie do Klauzuli	Opis Ustalenia	Poziom Ryzyka	Powiązane Elementy
		projektu, może skutkować naliczeniem kar. Warunek rozwiązujący dla kar za Kamienie Milowe (terminowe wykonanie Zadania) jest korzystny, ale wymaga od Wykonawcy dostarczenia Zabezpieczenia Kary Umownej, co wiąże jego środki. W przypadku niedotrzymania terminu Zadania, Zamawiający może natychmiast zaspokoić roszczenie z Zabezpieczenia Kary Umownej lub Zabezpieczenia. To stwarza znaczne ryzyko finansowe dla Wykonawcy.		
H3	§18 ust. 1 i 2	Termin 5 Dni Roboczych na notyfikację zdarzenia Siły Wyższej jest ekstremalnie krótki, zwłaszcza w przypadku zdarzeń nagłych lub o złożonym charakterze, które wymagają wstępnej oceny i zebrania dowodów. Utrata prawa do powoływania się na Siłę Wyższą w przypadku niedotrzymania tego terminu oznacza, że Wykonawca będzie ponosił pełną odpowiedzialność za opóźnienia i koszty wynikające z Siły Wyższej, nawet jeśli nie miał realnej możliwości terminowej notyfikacji. To przenosi na Wykonawcę nieuzasadnione ryzyko.	KRYTYCZNY	
H4	§10 ust. 10 pkt 3 lit. a i b, §1 ust. 27	Zamawiający może zawiesić wykonanie Umowy na łączny okres do 180 dni bez wpływu na wynagrodzenie Wykonawcy. Oznacza to, że Wykonawca ponosi koszty utrzymania gotowości do pracy, personelu, sprzętu itp. przez ten okres, bez możliwości uzyskania dodatkowego wynagrodzenia. Dopiero po przekroczeniu tego limitu, Wykonawca <i>może</i> ubiegać się o zmianę wynagrodzenia, ale pod	WYSOKI	H5

Numer Ustalenia	Odniesienie do Klauzuli	Opis Ustalenia	Poziom Ryzyka	Powiązane Elementy
		warunkiem akceptacji Zamawiającego dla jego kalkulacji. To stwarza znaczne ryzyko finansowe i operacyjne dla Wykonawcy.		
H5	§10 ust. 10 pkt 5	Mimo wpływu Zawieszenia Wykonania na terminy, umowa jedynie może uzasadniać zmianę terminów, a Zamawiający może pozostawić terminy bez zmian, oferując dodatkowe wynagrodzenie za zniwelowanie wpływu. To oznacza, że Wykonawca nie ma pewności, że otrzyma przedłużenie terminu, a zamiast tego może być zmuszony do przyspieszenia prac (co generuje dodatkowe koszty) za wynagrodzeniem, które jest uzależnione od akceptacji Zamawiającego i ograniczone do "racjonalnej marży". To stwarza ryzyko niedotrzymania terminów i naliczenia kar umownych, nawet jeśli opóźnienie wynika z działań Zamawiającego.	WYSOKI	H4
H6	§16 ust. 2	Okres rękojmi za wady jest powiązany z okresami gwarancji i rękojmi wykonawców robót budowlanych, które mogą być bardzo długie i nieznane w momencie zawierania umowy. Choć jest limitowany "Zasadniczym Okresem Odpowiedzialności za Wady" (do końca 2037 roku, §1 ust. 16), nadal jest to bardzo długi czas, w którym Wykonawca ponosi odpowiedzialność. To stwarza niepewność co do zakresu i czasu trwania odpowiedzialności, co może utrudniać planowanie zasobów i budżetowanie.	WYSOKI	G1
H7	§16 ust. 3	Zapis ten jest bardzo niekorzystny dla Wykonawcy. Zawieszenie biegu okresu rękojmi w przypadku niemożności korzystania z przedmiotu	KRYTYCZNY	G2

Numer Ustalenia	Odniesienie do Klauzuli	Opis Ustalenia	Poziom Ryzyka	Powiązane Elementy
		<p>świadczenia z powodu wady, a co gorsza, rozpoczęcie biegu okresu rękojmi od nowa po usunięciu wady istotnej, oznacza, że odpowiedzialność Wykonawcy może być faktycznie nieograniczona w czasie. To znacząco zwiększa ryzyko długoterminowych zobowiązań i kosztów związanych z utrzymaniem personelu i wiedzy.</p>		
H8	§16 ust. 4	<p>Zapis "bez względu na koszty" jest niezwykle ryzykowny dla Wykonawcy, ponieważ oznacza, że może ponieść nieograniczone koszty związane z usunięciem wad i naprawieniem szkód. Dodatkowo, termin na usunięcie wady może być bardzo krótki (np. 1 Dzień Roboczy w przypadku wady wskazanej przez organ administracji publicznej), co jest nierealistyczne i może prowadzić do niemożności dotrzymania terminu, a w konsekwencji do dalszych kar umownych lub wykonania zastępczego.</p>	KRYTYCZNY	G5, K6
H9	§16 ust. 6	<p>Zamawiający ma bardzo szerokie uprawnienia do wykonania zastępczego na koszt i ryzyko Wykonawcy, bez konieczności uzyskiwania zgody sądu. Może również skorzystać z Zabezpieczenia bez powiadomienia Wykonawcy, nawet przed przystąpieniem do usunięcia wady. Termin na usunięcie naruszenia przed wykonaniem zastępczym może wynosić zaledwie 3 Dni Robocze, a w przypadku zagrożenia zdrowia/życia lub znacznej szkody, Zamawiający nie ma obowiązku wyznaczania dodatkowego terminu. To stwarza ogromne</p>	KRYTYCZNY	G6, K6

Numer Ustalenia	Odniesienie do Klauzuli	Opis Ustalenia	Poziom Ryzyka	Powiązane Elementy
		ryzyko finansowe dla Wykonawcy, który może zostać obciążony niekontrolowanymi kosztami i utracić część zabezpieczenia.		
H10	§17 ust. 4	<p>Chociaż umowa określa limit kar umownych na 20% Wynagrodzenia Łącznego, to w §17 ust. 5 Zamawiający może dochodzić odszkodowania przewyższającego wysokość kar umownych na zasadach ogólnych, a kwota tego odszkodowania nie jest ograniczona przez limit kar umownych. Co więcej, §17 ust. 12 wyłącza ograniczenie odpowiedzialności (trzykrotność Wynagrodzenia Maksymalnego lub suma gwarancyjna ubezpieczenia OC) w wielu kluczowych przypadkach, takich jak wina umyślna/rażące niedbalstwo, odpowiedzialność wobec osób trzecich, roszczenia regresowe, odpowiedzialność gwarancyjna (w tym z tytułu rękojmi i gwarancji jakości) oraz odpowiedzialność deliktowa czy z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia. W praktyce oznacza to, że Wykonawca ponosi niemal nieograniczoną odpowiedzialność, co jest ogromnym ryzykiem finansowym.</p>	KRYTYCZNY	K1, H2
H11	§11 ust. 17 pkt 9, 10, 11	<p>Umowa nie określa terminu, w jakim Zamawiający musi zatwierdzić Uszczegółowione RCO. Może zgłaszać uwagi i odrzucać dokument wielokrotnie, co może prowadzić do znacznych opóźnień w płatnościach za elementy Kamieni Milowych lub Zadań, które miały być rozliczane na podstawie tego dokumentu. To stwarza ryzyko dla płynności finansowej Wykonawcy.</p>	WYSOKI	H1

Numer Ustalenia	Odniesienie do Klauzuli	Opis Ustalenia	Poziom Ryzyka	Powiązane Elementy
H12	§5 ust. 8	Wykonawca jest zobowiązany do poddania się audytom i kontrolom w każdej chwili, bez prawa do dodatkowego wynagrodzenia, zwrotu kosztów czy zmiany terminów. Chociaż Zamawiający ma prowadzić audyty w dobrej wierze, aby nie uniemożliwiały dotrzymania terminów, to w praktyce audyty i kontrole mogą być czasochłonne i absorbujące zasoby Wykonawcy, prowadząc do opóźnień i dodatkowych kosztów, za które Wykonawca nie otrzyma rekompensaty.	WYSOKI	
H13	§6 ust. 2 i 3	Wykonawca ma jedynie 15 Dni Roboczych na weryfikację kompletności, ważności, aktualności i poprawności merytorycznej Dokumentów Zamawiającego oraz poleceń. Jest to bardzo krótki termin na dogłębną analizę złożonej dokumentacji projektowej. Jeśli Wykonawca nie zgłosi nieprawidłowości w tym terminie, a Zamawiający poleci dalsze wykonywanie Umowy, Wykonawca ponosi odpowiedzialność za wady wynikające z tych nieprawidłowości (§16 ust. 12). To przenosi na Wykonawcę ryzyko błędów w dokumentacji Zamawiającego, za które nie jest odpowiedzialny.	WYSOKI	D10, D11
H14	§19 ust. 3 pkt 6	Zapis ten jest bardzo niekorzystny, ponieważ pozwala Zamawiającemu na odstąpienie od umowy, jeśli suma naliczonych kar umownych osiągnie 20% Wynagrodzenia Łącznego. Oznacza to, że nawet jeśli Wykonawca nadal jest w stanie wykonać umowę, Zamawiający może ją rozwiązać, co może prowadzić do utraty	WYSOKI	H2, H10

Numer Ustalenia	Odniesienie do Klauzuli	Opis Ustalenia	Poziom Ryzyka	Powiązane Elementy
		dalszych przychodów i reputacji dla Wykonawcy. Jest to dodatkowa sankcja, która może być zastosowana niezależnie od faktycznej możliwości kontynuowania prac.		
H15	§20c ust. 8 i 9	Wykonawca ma jedynie 14 dni na złożenie sprzeciwu wobec Polecenia Zmiany, jeśli jest ono sprzeczne z limitami wynagrodzenia lub terminów, lub jeśli wartości wynagrodzenia są niewłaściwie ustalone. Brak terminowego sprzeciwu oznacza związanie Poleceniem Zmiany bez prawa do dochodzenia roszczeń. Biorąc pod uwagę złożoność projektu i potencjalny wpływ Poleceń Zmiany, 14 dni to bardzo krótki termin na rzetelną analizę i przygotowanie sprzeciwu, co stwarza ryzyko przymusowej akceptacji niekorzystnych warunków.	WYSOKI	Z14

Zmiany i Roboty Dodatkowe (Z)

Numer Ustalenia	Odniesienie do Klauzuli	Opis Ustalenia	Poziom Ryzyka	Powiązane Elementy
Z1	§ 20 ust. 1, § 20 ust. 2, § 20 ust. 3, § 20 ust. 4, § 20 ust. 5	Procedura wymaga wieloetapowej komunikacji i analizy (w tym szczegółowej wyceny) ze strony Wykonawcy w bardzo krótkim terminie (7 Dni Roboczych). Brak zdefiniowanego terminu na odpowiedź Zamawiającego po otrzymaniu stanowiska Wykonawcy (§ 20 ust. 4) stwarza ryzyko "zamrożenia" wniosku o zmianę. Konieczność negocjacji w przypadku braku porozumienia może dodatkowo wydłużyć	WYSOKI	Z2, Z3, Z4, Z5, Z6, Z7, Z8, Z9, Z10, Z11, Z12, Z13, Z14, Z15, Z16, Z17, Z18, Z19, Z20

Numer Ustalenia	Odniesienie do Klauzuli	Opis Ustalenia	Poziom Ryzyka	Powiązane Elementy
		<p>proces. To wszystko może prowadzić do opóźnień w realizacji usług dodatkowych/zmiennych, braku formalnego zatwierdzenia, a w konsekwencji do braku dodatkowego wynagrodzenia lub przedłużenia terminu. Brak jasnych terminów na akceptację lub odrzucenie propozycji Wykonawcy (§ 20 ust. 5) daje Zamawiającemu dużą swobodę, co może być wykorzystane na niekorzyść Wykonawcy.</p>		
Z2	§ 20 ust. 3	<p>Termin 7 Dni Roboczych na przygotowanie kompleksowej analizy wpływu zmiany (w tym na terminy, personel, współdziałanie Zamawiającego) oraz szczegółowej wyceny kosztów (z uwzględnieniem kalkulacji przed i po zmianie, w oparciu o różne źródła) jest bardzo krótki, zwłaszcza w przypadku skomplikowanych zmian. Może to prowadzić do niedoszacowania kosztów, błędów w analizie lub niemożności terminowego złożenia wniosku, co w konsekwencji może skutkować odrzuceniem propozycji zmiany lub brakiem dodatkowego wynagrodzenia.</p>	ŚREDNI	Z1
Z3	§ 20 ust. 4	<p>Umowa nie określa terminu, w jakim Zamawiający ma zawiadomić Wykonawcę o swoim stanowisku po otrzymaniu analizy. Może to prowadzić do celowego lub niecelowego opóźniania procesu decyzyjnego, co w praktyce oznacza, że Wykonawca może być zmuszony do realizacji prac bez</p>	WYSOKI	Z1

Numer Ustalenia	Odniesienie do Klauzuli	Opis Ustalenia	Poziom Ryzyka	Powiązane Elementy
		formalnego zatwierdzenia zmiany lub czekać na decyzję, co generuje opóźnienia i koszty. Dodatkowo, klauzula o negocjacjach "w dobrej wierze" jest ogólna i nie gwarantuje szybkiego rozwiązania sporu.		
Z4	§ 20 ust. 5	Klauzula daje Zamawiającemu pełną swobodę w zatwierdzaniu lub odrzucaniu propozycji zmian od Wykonawcy, bez konieczności uzasadnienia odmowy. Może to prowadzić do sytuacji, w której Wykonawca, mimo zidentyfikowania optymalnych rozwiązań (np. inżynieria wartości), nie będzie mógł ich wdrożyć lub uzyskać za nie dodatkowego wynagrodzenia, jeśli Zamawiający nie będzie widział w tym bezpośredniej korzyści dla siebie lub po prostu nie będzie chciał zaakceptować zmiany. Brak mechanizmu podziału korzyści z propozycji optymalizacyjnych Wykonawcy.	WYSOKI	Z1
Z5	§ 20 ust. 6 pkt 1-26, 28-33	Mimo obszernego katalogu okoliczności, które mogą prowadzić do zmiany Umowy, każda zmiana musi być "konieczna" i "uzasadniona" dla osiągnięcia celów zamówienia. To daje Zamawiającemu szerokie pole do subiektywnej oceny i potencjalnego odrzucania wniosków Wykonawcy, jeśli nie będzie on w stanie przekonująco udowodnić tej "konieczności" lub "uzasadnienia" z perspektywy Zamawiającego. Może to prowadzić do sporów i	ŚREDNI	Z1

Numer Ustalenia	Odniesienie do Klauzuli	Opis Ustalenia	Poziom Ryzyka	Powiązane Elementy
		braku akceptacji dla zmian, które są obiektywnie potrzebne z punktu widzenia Wykonawcy.		
Z6	§ 20 ust. 6 pkt 12	Klauzula przewiduje możliwość zmiany Umowy w przypadku zmiany Zasad Zarządzania, ale tylko w zakresie "koniecznym" do dostosowania Umowy i odzwierciedlenia wpływu. Może to prowadzić do sytuacji, w której Wykonawca poniesie koszty związane z dostosowaniem, które nie zostaną w pełni pokryte, jeśli Zamawiający uzna, że tylko część tych kosztów jest "konieczna" lub "odzwierciedla wpływ".	ŚREDNI	Z1
Z7	§ 20 ust. 6 pkt 16	Klauzula wymaga, aby nieprzewidziane okoliczności skutkowały "niemożliwością wykonania lub należytego wykonania Umowy zgodnie z jej dotychczasową treścią". To wysoki próg, który może utrudnić uzyskanie zmian w przypadku, gdy okoliczności jedynie znacząco utrudniają lub zwiększają koszty, ale nie czynią wykonania "niemożliwym". Wykonawca będzie musiał udowodnić, że nie ponosi odpowiedzialności za te okoliczności i że zmiana jest "konieczna" dla należytego wykonania.	WYSOKI	Z1
Z8	§ 20 ust. 6 pkt 18	Mimo że klauzula dotyczy błędów w dokumentach Zamawiającego lub jego zaniechań, warunkiem zmiany jest, aby te okoliczności "uniemożliwiały należyte wykonywanie Umowy". Podobnie jak w Ryzyku 7, jest to wysoki próg, który	WYSOKI	Z1

Numer Ustalenia	Odniesienie do Klauzuli	Opis Ustalenia	Poziom Ryzyka	Powiązane Elementy
		może utrudnić uzyskanie zmian, jeśli problemy jedynie znacząco utrudniają lub zwiększają koszty, ale nie czynią wykonania "niemożliwym". Wykonawca będzie musiał udowodnić, że nie ponosi odpowiedzialności za te okoliczności.		
Z9	§ 20 ust. 6 pkt 19	Klauzula daje Zamawiającemu prawo do stwierdzenia "konieczności zmiany OPZ" z różnych przyczyn. Mimo że niektóre z nich (np. rozwój wiedzy technicznej) są obiektywne, inne (np. "zmiany wymagań Zamawiającego") mogą być subiektywne. Wykonawca może być zmuszony do realizacji zmian, które niekoniecznie są dla niego korzystne, a ich wynagrodzenie będzie ograniczone do "zakresu uzasadnionego".	ŚREDNI	Z1
Z10	§ 20 ust. 6 pkt 20 lit. a-i	Klauzula wymienia wiele potencjalnych przyczyn zmian, które są niezależne od Wykonawcy (np. opóźnienia Zamawiającego, roszczenia osób trzecich, postępowania administracyjne). Jednakże, każdorazowo zmiana musi być "konieczna" dla należytego wykonania Umowy i osiągnięcia celów zamówienia. To może prowadzić do sporów i trudności w uzyskaniu pełnego pokrycia kosztów lub przedłużenia terminu, jeśli Zamawiający będzie kwestionował "konieczność" zmiany w danym zakresie.	ŚREDNI	Z1

Numer Ustalenia	Odniesienie do Klauzuli	Opis Ustalenia	Poziom Ryzyka	Powiązane Elementy
Z11	§ 20 ust. 6 pkt 23	Klauzula pozwala na dostosowanie wymagań ubezpieczeniowych do warunków rynkowych, ale nie gwarantuje, że Wykonawca otrzyma dodatkowe wynagrodzenie za zwiększone koszty ubezpieczenia, jeśli takie nastąpią. Mowa jest jedynie o "dostosowaniu wymagań", a nie o zmianie wynagrodzenia.	ŚREDNI	Z1
Z12	§ 20 ust. 6 pkt 27	Klauzula ogranicza możliwość zwiększenia kwoty na Polecenia Zmiany do 10% Łącznego Wynagrodzenia. W przypadku dużych i skomplikowanych projektów, gdzie zakres zmian może być znaczący, ten limit może okazać się niewystarczający, co może prowadzić do braku możliwości formalnego rozliczenia dodatkowych prac lub konieczności ich realizacji na ryzyko Wykonawcy.	WYSOKI	Z1, Z13
Z13	§ 20c ust. 5 pkt 1	Mimo że § 20 ust. 6 pkt 27 przewiduje możliwość zwiększenia limitu na Polecenia Zmiany, § 20c ust. 5 pkt 1 jasno wskazuje, że przekroczenie tego limitu wymaga aneksu. Proces aneksowania umowy jest zazwyczaj bardziej czasochłonny i skomplikowany niż wydanie Polecenia Zmiany, co może prowadzić do opóźnień w realizacji prac, które przekraczają pierwotny limit.	ŚREDNI	Z12
Z14	§ 20c ust. 8, § 20c ust. 9	Termin 14 dni na złożenie sprzeciwu do Polecenia Zmiany, zwłaszcza w przypadku skomplikowanych zmian, może być	KRYTYCZNY	Z1

Numer Ustalenia	Odniesienie do Klauzuli	Opis Ustalenia	Poziom Ryzyka	Powiązane Elementy
		niewystarczający do rzetelnej oceny wpływu na koszty i terminy. Brak złożenia sprzeciwu w terminie skutkuje związaniem Wykonawcy Poleceniem Zmiany bez prawa do dochodzenia roszczeń, co jest klauzulą bardzo restrykcyjną i może prowadzić do realizacji prac poniżej kosztów lub z opóźnieniami bez możliwości uzyskania rekompensaty.		
Z15	§ 20c ust. 10	Ta klauzula jest krytyczna, ponieważ zmusza Wykonawcę do natychmiastowej realizacji prac objętych Poleceniem Zmiany, nawet jeśli ma to wpływ na terminy i wynagrodzenie, bez wcześniejszego uzgodnienia. Wykonawca jest zobowiązany jedynie do "niezwłocznego przedstawienia informacji o wpływie", co nie jest równoznaczne z uzgodnieniem. To stwarza ogromne ryzyko finansowe i harmonogramowe dla Wykonawcy, który może być zmuszony do ponoszenia kosztów i opóźnień bez gwarancji rekompensaty. Brak mechanizmu rozstrzygania sporów w tym zakresie.	KRYTYCZNY Z1	
Z16	§ 20c ust. 13	Klauzula jasno wskazuje, że Wykonawca nie otrzyma wynagrodzenia za prace wykonane bez Polecenia Zmiany i może być zmuszony do przywrócenia stanu poprzedniego na własny koszt. To podkreśla konieczność rygorystycznego przestrzegania procedur, ale jednocześnie stwarza ryzyko, że w dynamicznym środowisku projektowym, gdzie zmiany	WYSOKI	Z1

Numer Ustalenia	Odniesienie do Klauzuli	Opis Ustalenia	Poziom Ryzyka	Powiązane Elementy
		mogą być pilne, Wykonawca może znaleźć się w sytuacji, gdzie musi podjąć decyzję o realizacji prac na własne ryzyko lub wstrzymać się z nimi, co może prowadzić do opóźnień.		
Z17	§ 1 ust. 5 pkt 2, § 20 ust. 6 pkt 27, § 20c ust. 5 pkt 1	Początkowy limit na Polecenia Zmiany wynosi 5% Łącznego Wynagrodzenia, z możliwością zwiększenia do 10% poprzez aneks. W przypadku dużych i złożonych projektów, gdzie zakres zmian może być znaczący, te limity mogą okazać się niewystarczające. Przekroczenie limitu wymaga aneksu, co jest procesem czasochłonnym i niepewnym. Może to prowadzić do sytuacji, w której Wykonawca będzie zmuszony do realizacji prac dodatkowych bez odpowiedniego wynagrodzenia lub do wstrzymania prac, co generuje opóźnienia.	WYSOKI	Z12, Z13
Z18	§ 11 ust. 4, § 20 ust. 3, § 20c ust. 4	Chociaż umowa przewiduje mechanizm wyceny prac dodatkowych/zamiennych, to w przypadku braku danych w Ofercie/RCO/Szczegółowej Kalkulacji, odwołuje się do "wytycznych" (np. Sekocenbud) lub "cen rynkowych". Może to prowadzić do sporów interpretacyjnych i negocjacji, które mogą być niekorzystne dla Wykonawcy, jeśli Zamawiający będzie miał inną wizję "cen rynkowych" lub "wytycznych". Brak jasnego i bezspornego mechanizmu ustalania cen w takich przypadkach.	WYSOKI	Z1

Numer Ustalenia	Odniesienie do Klauzuli	Opis Ustalenia	Poziom Ryzyka	Powiązane Elementy
Z19	§ 20c ust. 10	Ta klauzula jest najbardziej ryzykowna. Zmusza Wykonawcę do natychmiastowego rozpoczęcia prac, nawet jeśli ich wpływ na wynagrodzenie i terminy nie został jeszcze uzgodniony. Wykonawca jest zobowiązany jedynie do "niezwłocznego przedstawienia informacji o wpływie", co nie gwarantuje akceptacji ani pokrycia kosztów. To stawia Wykonawcę w bardzo niekorzystnej pozycji, zmuszając go do ponoszenia ryzyka finansowego i harmonogramowego.	KRYTYCZNY	Z15
Z20	§ 10 ust. 1, § 10 ust. 2, § 10 ust. 3, § 10 ust. 6, § 20 ust. 6a	Zatwierdzenie Harmonogramu Realizacji Projektu lub jego aktualizacji nie jest równoznaczne ze zmianą terminów określonych w Postanowieniach Szczególnych, co oznacza, że Wykonawca musi osobno wnioskować o przedłużenie terminu, nawet jeśli zmiana zakresu prac jest oczywista. Dodatkowo, Zamawiający ma prawo do jednostronnego ustalenia harmonogramu, jeśli Wykonawca nie dostarczy go w terminie lub nie uwzględni uwag, co może prowadzić do narzucenia nierealistycznych terminów. Klauzula § 20 ust. 6a, choć dopuszcza zmianę terminów, to jednak wciąż wymaga udowodnienia "konieczności" i "uzasadnienia" z perspektywy Zamawiającego.	WYSOKI	Z1

Kary i Odpowiedzialność (K)

Numer Ustalenia	Odniesienie do Klauzuli	Opis Ustalenia	Poziom Ryzyka	Powiązane Elementy
K1	§17 ust. 4, §17 ust. 5, §17 ust. 11, §17 ust. 12	<p>Umowa przewiduje ogólny limit kar umownych na poziomie 20% Wynagrodzenia Łącznego, co jest standardem rynkowym. Jednakże, Zamawiający ma prawo dochodzić odszkodowania uzupełniającego, które nie jest ograniczone tym limitem, a jedynie ogólnym limitem odpowiedzialności Wykonawcy (trzykrotność Wynagrodzenia Maksymalnego lub suma gwarancyjna OC). Co więcej, ten ogólny limit odpowiedzialności jest wyłączone w wielu kluczowych przypadkach, takich jak wina umyślna lub rażące niedbalstwo, odpowiedzialność Zamawiającego wobec osób trzecich (w tym kary administracyjne), roszczenia regresowe, odpowiedzialność gwarancyjna (np. za prawa własności intelektualnej, sprzeczność interesów, sankcje) oraz odpowiedzialność z tytułu rękojmi za wady i gwarancji jakości. Oznacza to, że w praktyce odpowiedzialność Wykonawcy może być znacznie wyższa niż nominalne limity, a w wielu istotnych obszarach (np. wady projektowe, naruszenia praw osób trzecich, sankcje) jest ona faktycznie nieograniczona. To stwarza ogromne ryzyko finansowe dla Wykonawcy, potencjalnie prowadzące do nieplanowanych, bardzo wysokich kosztów, sporów sądowych i utraty płynności finansowej.</p>	KRYTYCZNY	K2, K3, K4, K5, K7, K8, K9
K2	§17 ust. 9	<p>Zapis ten oznacza, że każde niedotrzymanie terminu przez Wykonawcę jest automatycznie traktowane jako zwłoka (czyli zawinione opóźnienie), co uprawnia Zamawiającego do naliczenia</p>	KRYTYCZNY	K1

Numer Ustalenia	Odniesienie do Klauzuli	Opis Ustalenia	Poziom Ryzyka	Powiązane Elementy
		kar umownych. Ciężar dowodu, że opóźnienie nastąpiło z przyczyn niezawinionych przez Wykonawcę (np. z winy Zamawiającego, siły wyższej, działań osób trzecich), spoczywa na Wykonawcy. W praktyce może to prowadzić do naliczania kar nawet w sytuacjach, gdy Wykonawca nie ponosi faktycznej winy, a udowodnienie braku zawinienia może być trudne i czasochłonne, generując dodatkowe koszty prawne i administracyjne.		
K3	§17 ust. 8	Klauzula ta daje Zamawiającemu bardzo szerokie uprawnienia do jednostronnego potrącania kar umownych z wynagrodzenia Wykonawcy, nawet jeśli wynagrodzenie to nie jest jeszcze wymagalne. Oznacza to, że Zamawiający może wstrzymać płatności za wykonane prace, powołując się na naliczone kary, co może prowadzić do poważnych problemów z płynnością finansową Wykonawcy. Brak możliwości bieżącego dochodzenia płatności może utrudnić kontynuację prac, a także wymusić na Wykonawcy finansowanie działalności z własnych środków lub kredytów.	WYSOKI	K1
K4	§15 ust. 5 pkt 2 lit. g	Wymóg utrzymania ubezpieczenia OC zawodowej w formule claims made przez 3 lata po upływie Rękojmi za Wady i Gwarancji Jakości oraz przez 6 lat po zakończeniu wykonywania ostatniego Zadania (dla pozostałych czynności) jest bardzo restrykcyjny i znacznie przekracza standardy rynkowe. Ubezpieczenia claims made pokrywają szkody zgłoszone w okresie ubezpieczenia,	WYSOKI	K1

Numer Ustalenia	Odniesienie do Klauzuli	Opis Ustalenia	Poziom Ryzyka	Powiązane Elementy
		niezależnie od tego, kiedy zdarzenie miało miejsce. Długi okres utrzymania takiej polisy oznacza dla Wykonawcy konieczność ponoszenia znacznych kosztów ubezpieczenia przez wiele lat po zakończeniu projektu, nawet jeśli nie będzie już prowadził działalności w tym zakresie. Może to być trudne do wyegzekwowania i kosztowne, a brak ciągłości ochrony może narazić Wykonawcę na odpowiedzialność z własnej kieszeni.		
K5	§16 ust. 2, §16 ust. 3	Okres rękojmi za wady jest powiązany z okresem gwarancji i rękojmi udzielanych przez wykonawców robót budowlanych, co może oznaczać bardzo długi i nieprzewidywalny czas odpowiedzialności Wykonawcy (np. 5-10 lat dla robót budowlanych). Dodatkowo, bieg okresu rękojmi ulega zawieszeniu w przypadku niemożności korzystania z przedmiotu świadczenia z powodu wady, a w przypadku istotnej zmiany lub uzupełnienia w celu usunięcia wady, okres ten biegnie od nowa. To stwarza ryzyko, że Wykonawca będzie ponosił odpowiedzialność za wady przez nieokreślony, potencjalnie bardzo długi czas, co utrudnia planowanie finansowe i alokację zasobów.	WYSOKI	K1
K6	§16 ust. 6 pkt 4, 5, 6	Zamawiający ma prawo do jednostronnego usunięcia wad na koszt i ryzyko Wykonawcy, bez konieczności uzyskiwania zgody sądu, nawet w bardzo krótkim terminie (3 Dni Robocze) lub bez niego w przypadku zagrożenia. Może również korzystać z zabezpieczenia należytego wykonania umowy (lub Zabezpieczenia	WYSOKI	H9

Numer Ustalenia	Odniesienie do Klauzuli	Opis Ustalenia	Poziom Ryzyka	Powiązane Elementy
		Kary Umownej) w celu pokrycia kosztów usunięcia wad, nawet przed faktycznym przystąpieniem do prac. To stwarza ryzyko, że Wykonawca zostanie obciążony kosztami, na które nie miał wpływu lub które są zawyżone, a także może prowadzić do utraty zabezpieczenia, co wpływa na jego płynność finansową.		
K7	§13 ust. 1, §13 ust. 2, §13 ust. 3, §13 ust. 8	Wykonawca przenosi na Zamawiającego bardzo szeroki zakres praw własności intelektualnej, w tym autorskich praw majątkowych i zależnych, oraz upoważnia do dokonywania zmian i wykonywania praw osobistych. Co istotne, Wykonawca ponosi odpowiedzialność gwarancyjną za to, że przysługują mu te prawa i że osoby trzecie nie będą wnosić roszczeń z tytułu naruszenia praw własności intelektualnej. W przypadku takich roszczeń, Wykonawca musi je zaspokoić, przystąpić do postępowania sądowego i pokryć wszelkie koszty Zamawiającego. To stwarza ogromne ryzyko finansowe, ponieważ Wykonawca odpowiada za wszelkie naruszenia, nawet jeśli nie wynikają one z jego winy, a jedynie z roszczeń osób trzecich. Konsekwencje mogą obejmować wysokie odszkodowania, koszty sądowe i utratę reputacji.	WYSOKI	K1, IP5
K8	§22 ust. 1, §22 ust. 2, §22 ust. 8, §22 ust. 9	Definicja "Sprzeczności Interesów" jest niezwykle szeroka i obejmuje wiele potencjalnych zachowań Wykonawcy, jego Grupy, Podwykonawców i Personelu, które mogą być trudne do kontrolowania. Odpowiedzialność Wykonawcy jest gwarancyjna, co oznacza, że odpowiada on niezależnie od winy. Chociaż istnieje	WYSOKI	K1

Numer Ustalenia	Odniesienie do Klauzuli	Opis Ustalenia	Poziom Ryzyka	Powiązane Elementy
		<p>możliwość zwolnienia się z odpowiedzialności, wymaga to udowodnienia, że Wykonawca nie mógł wiedzieć o Sprzeczności Interesów lub jej zapobiec, co jest trudne w praktyce, zwłaszcza w odniesieniu do działań Podwykonawców i Personelu. Ryzyko to może prowadzić do wysokich kar umownych (250.000 zł za każdy przypadek, do 5% Wynagrodzenia Łącznego) oraz konieczności naprawienia szkody, co może mieć znaczące konsekwencje finansowe i reputacyjne.</p>		
K9	§23a ust. 1, §23a ust. 2, §23a ust. 3, §23a ust. 4	<p>Wykonawca ponosi odpowiedzialność gwarancyjną za przestrzeganie przepisów sankcyjnych nie tylko przez siebie, ale także przez Podmioty Współpracujące (w tym podwykonawców, dostawców). Definicja "Podmiotu Objętego Sankcjami" (§2 ust. 1 pkt 28) jest bardzo szeroka. W przypadku naruszenia tych gwarancji, Wykonawca musi naprawić szkodę Zamawiającego do pełnej wartości, co oznacza potencjalnie nieograniczoną odpowiedzialność finansową. Ryzyko to jest szczególnie wysokie w obecnym środowisku geopolitycznym, gdzie przepisy sankcyjne są dynamiczne i złożone. Konsekwencje mogą obejmować ogromne straty finansowe, utratę reputacji i możliwość odstąpienia od umowy przez Zamawiającego.</p>	KRYTYCZNY	K1, K10
K10	§23a ust. 10, §23a ust. 11, §23a ust.	<p>Klauzula sankcyjna przewiduje natychmiastowe zawieszenie wszystkich płatności na rzecz Wykonawcy (lub ich części) w przypadku nieprzedłożenia, niekompletnego, nieprawdziwego lub</p>	KRYTYCZNY	K9

Numer Ustalenia	Odniesienie do Klauzuli	Opis Ustalenia	Poziom Ryzyka	Powiązane Elementy
	12, §23a ust. 14, §23a ust. 15	niezgodnego z Umową oświadczenia dotyczącego sankcji, lub w przypadku stwierdzenia naruszenia gwarancji sankcyjnych. Co więcej, jeśli Wykonawca nie wykaże, jaka część należności dotyczy naruszenia, Zamawiający może wstrzymać wszystkie płatności. Zawieszenie płatności oznacza, że należności nie stają się wymagalne, a termin płatności nie biegnie. To stwarza ogromne ryzyko dla płynności finansowej Wykonawcy, ponieważ może on zostać pozbawiony wynagrodzenia za wykonane prace na nieokreślony czas, nawet w przypadku drobnych uchybień formalnych lub wątpliwości Zamawiającego.		
K11	§10 ust. 10 pkt 3 lit. a i b, §10 ust. 10 pkt 5	Zamawiający może zawiesić wykonanie Umowy w dowolnym momencie i z dowolnej przyczyny. Przez określony w Postanowieniach Szczególnych okres (który nie jest podany w analizowanym fragmencie, ale zazwyczaj jest to krótki okres, np. 30-90 dni), zawieszenie nie ma wpływu na wynagrodzenie Wykonawcy. Oznacza to, że Wykonawca ponosi koszty utrzymania gotowości do pracy, personelu, sprzętu itp. bez otrzymywania wynagrodzenia. Nawet po przekroczeniu tego okresu, zmiana wynagrodzenia jest uzależniona od akceptacji Zamawiającego dla kalkulacji kosztów Wykonawcy, co może prowadzić do sporów i niedoszacowania rzeczywistych strat. Dodatkowo, Zamawiający może wymagać zniwelowania wpływu zawieszenia na terminy, oferując wynagrodzenie nie wyższe niż uzasadnione koszty z	WYSOKI	

Numer Ustalenia	Odniesienie do Klauzuli	Opis Ustalenia	Poziom Ryzyka	Powiązane Elementy
		racjonalną marżą, co może nie pokrywać wszystkich strat Wykonawcy.		
K12	§14 ust. 2, §14 ust. 5, §14 ust. 6, §14 ust. 7	Wykonawca musi utrzymywać zabezpieczenie należytego wykonania umowy przez cały okres realizacji Umowy, a następnie przez okres rękojmi za wady i gwarancji jakości (który może być bardzo długi, patrz ryzyko 5). W przypadku braku ciągłości zabezpieczenia, Zamawiający ma prawo wstrzymać płatności (bez odsetek), wypłacić środki z zabezpieczenia lub dokonywać potrąceń z wynagrodzenia Wykonawcy. To stwarza znaczne obciążenie finansowe dla Wykonawcy, ponieważ środki te są zamrożone przez długi czas, a wszelkie uchybienia w utrzymaniu zabezpieczenia mogą prowadzić do poważnych problemów z płynnością finansową.	WYSOKI	
K13	§11 ust. 17 pkt 7 lit. c	Zapis ten narzuca minimalne wynagrodzenie (20%) za uzyskanie decyzji administracyjnych/uzgodnień w ramach Uszczegółowionego RCO. Ogranicza to elastyczność Wykonawcy w rozliczaniu poszczególnych etapów prac i może prowadzić do sytuacji, w której wynagrodzenie za dany etap jest nieadekwatne do faktycznie poniesionych kosztów lub nakładu pracy, jeśli większość pracy została wykonana na wcześniejszych etapach (np. opracowanie wniosku). Może to wpływać na płynność finansową Wykonawcy w trakcie realizacji projektu.	ŚREDNI	

Numer Ustalenia	Odniesienie do Klauzuli	Opis Ustalenia	Poziom Ryzyka	Powiązane Elementy
K14	§20c ust. 8, §20c ust. 9	Wykonawca ma krótki termin (14 dni) na złożenie sprzeciwu wobec Polecenia Zmiany, jeśli jest ono sprzeczne z limitami wynagrodzenia lub terminami, lub jeśli wartości wynagrodzenia są niewłaściwie ustalone. Brak terminowego sprzeciwu oznacza związanie Poleceniem Zmiany bez prawa do dochodzenia roszczeń. W praktyce, ocena złożoności Polecenia Zmiany i jej wpływu na koszty i terminy w tak krótkim czasie może być bardzo trudna, co naraża Wykonawcę na ryzyko realizacji prac poniżej kosztów lub z opóźnieniem bez możliwości dochodzenia dodatkowego wynagrodzenia lub przedłużenia terminu.	ŚREDNI	
K15	§24 ust. 10, §24 ust. 11, §24 ust. 13, §24 ust. 14	Zamawiający ma prawo do wykonania zastępczego na koszt i ryzyko Wykonawcy, jeśli ten opóźnia się lub wykonuje prace wadliwie. Koszty te mogą być obliczane na podstawie stawki godzinowej 300 zł lub najniższej stawki ze Szczegółowej Kalkulacji, co może być znacznie wyższe niż rzeczywiste koszty Wykonawcy. Wykonawca nie otrzymuje wynagrodzenia za zakres prac objętych wykonaniem zastępczym, a w przypadku, gdy koszty wykonania zastępczego są niższe niż należne wynagrodzenie, Wykonawcy nie przysługuje żadne roszczenie. To stwarza ryzyko znacznych strat finansowych dla Wykonawcy, a także utraty kontroli nad częścią prac.	ŚREDNI	
Raportowanie (R)				

Numer Ustalenia	Odniesienie do Klauzuli	Opis Ustalenia	Poziom Ryzyka	Powiązane Elementy
R1	§ 5 ust. 5	Zapis ten nakłada na Wykonawcę obowiązek udzielania odpowiedzi na "wszelkie pytania" przez cały okres trwania umowy oraz rękojmi/gwarancji, w "obiektywnie możliwie najkrótszym terminie". Brak precyzyjnego określenia maksymalnego czasu na odpowiedź oraz potencjalnie nieograniczona liczba zapytań (również od podmiotów trzecich, np. uczestników przetargów) może prowadzić do nadmiernego obciążenia administracyjnego i kosztowego, które nie jest w żaden sposób limitowane ani wynagradzane. Subiektywna ocena "obiektywnie możliwie najkrótszego terminu" przez Zamawiającego może być podstawą do naliczania kar umownych za zwłokę (§ 17 ust. 2 pkt 4), nawet jeśli Wykonawca działał z należytą starannością.	WYSOKI	Kary: K2
R2	§ 5 ust. 6 pkt 2	Zapis wymaga każdorazowych uzgodnień z Zamawiającym przed złożeniem wniosków o dokumenty, bez określenia terminu na te uzgodnienia ze strony Zamawiającego. Może to prowadzić do znaczących opóźnień w procesie uzyskiwania niezbędnych pozwoleń i dokumentów, co z kolei może wpłynąć na terminowość realizacji całego projektu. Brak terminów na reakcję Zamawiającego stwarza ryzyko, że Wykonawca będzie ponosił odpowiedzialność za opóźnienia wynikające z braku współdziałania Zamawiającego.	WYSOKI	Harmonogram: H13
R3	§ 5 ust. 8	Zapis ten daje Zamawiającemu prawo do przeprowadzania audytów "w każdej chwili", bez precyzyjnego określenia ich	WYSOKI	

Numer Ustalenia	Odniesienie do Klauzuli	Opis Ustalenia	Poziom Ryzyka	Powiązane Elementy
		zakresu i częstotliwości. Mimo deklaracji Zamawiającego o prowadzeniu audytów w dobrej wierze, Wykonawca nie ma prawa do roszczeń o dodatkowe wynagrodzenie, zwrot kosztów ani zmianę terminów, nawet jeśli audyty faktycznie wpłyną na jego pracę. Może to prowadzić do nieplanowanych kosztów i opóźnień, które obciążą Wykonawcę.		
R4	§ 5 ust. 14	Zapis ten jasno wskazuje, że akceptacja harmonogramów, raportów czy protokołów przez Zamawiającego nie zwalnia Wykonawcy z odpowiedzialności za błędy czy wady. Oznacza to, że nawet po formalnym przyjęciu dokumentów, Zamawiający może w przyszłości kwestionować ich poprawność, co może prowadzić do sporów i konieczności ponownego wykonywania prac na koszt Wykonawcy. Brak definitywnego momentu akceptacji zwiększa ryzyko niepewności prawnej i finansowej.	WYSOKI	Gwarancja: G4
R5	§ 6 ust. 4	Ten zapis jest szczególnie ryzykowny. Jeśli Wykonawca zgłosi nieprawidłowości w dokumentach Zamawiającego lub poleceniach, a Zamawiający nie odpowie w ciągu 15 Dni Roboczych, uznaje się, że Zamawiający nakazał kontynuowanie prac na podstawie tych wadliwych danych. Oznacza to, że Wykonawca będzie zmuszony do pracy na podstawie potencjalnie błędnych informacji, co może prowadzić do wad w Dokumentacji, opóźnień i dodatkowych kosztów, za które Wykonawca będzie	KRYTYCZNY	Dokumentacja: D11, Kary: K1

Numer Ustalenia	Odniesienie do Klauzuli	Opis Ustalenia	Poziom Ryzyka	Powiązane Elementy
		ponosił odpowiedzialność, mimo wcześniejszego zgłoszenia problemu.		
R6	§ 9 ust. 3	Zapis ten wprowadza niepewność co do faktycznego zakresu umocowania przedstawicieli Zamawiającego. Wymaga od Wykonawcy każdorazowego weryfikowania odrębnego dokumentu, co może utrudniać bieżącą komunikację i podejmowanie decyzji. Może to prowadzić do sytuacji, w której Wykonawca będzie działał na podstawie instrukcji osoby, która nie miała do tego odpowiedniego umocowania, co w konsekwencji może skutkować kwestionowaniem wykonanych prac lub naliczaniem kar.	WYSOKI	
R7	§ 9 ust. 4 pkt 1	Wymóg użycia systemu EDMS (Electronic Document Management System) do bieżącej komunikacji może być problematyczny, jeśli Wykonawca nie posiada dostępu do takiego systemu lub jeśli system Zamawiającego jest skomplikowany i wymaga dodatkowych szkoleń lub inwestycji. Może to prowadzić do nadmiernego obciążenia administracyjnego i technicznego, a także do opóźnień w komunikacji, jeśli system nie działa sprawnie. Brak możliwości wyboru alternatywnych, standardowych narzędzi komunikacji zwiększa ryzyko.	ŚREDNI	
R8	§ 10 ust. 6	Zapis ten oznacza, że nawet jeśli Zamawiający nie zgłosi uwag do harmonogramu w wyznaczonym terminie, może to zrobić w	WYSOKI	Harmonogram: H1

Numer Ustalenia	Odniesienie do Klauzuli	Opis Ustalenia	Poziom Ryzyka	Powiązane Elementy
		późniejszym czasie. To stwarza niepewność dla Wykonawcy, który nie może być pewien, że uzgodniony harmonogram jest ostateczny. Może to prowadzić do konieczności ciągłych zmian i dostosowań, co generuje dodatkowe koszty i utrudnia planowanie zasobów.		
R9	§ 11 ust. 9	Zapis ten daje Zamawiającemu szerokie uprawnienia do wstrzymywania płatności, jeśli załączniki do faktury nie będą "prawidłowe co do formy i treści". Brak precyzyjnej definicji "prawidłowości" stwarza ryzyko subiektywnej oceny ze strony Zamawiającego, co może prowadzić do opóźnień w płatnościach i sporów. Wykonawca może być zmuszony do ponownego przygotowywania dokumentów, nawet jeśli uważa je za poprawne.	WYSOKI	Finanse: F1, F2
R10	§ 12 ust. 10	Ten zapis jest krytyczny, ponieważ oznacza, że nawet po podpisaniu protokołów odbioru (w tym końcowego i ostatecznego), Zamawiający może nadal zgłaszać wady i dochodzić roszczeń z tytułu rękojmi lub gwarancji. To stwarza dla Wykonawcy długotrwałą niepewność co do ostatecznego rozliczenia projektu i może prowadzić do konieczności usuwania wad na własny koszt, nawet po wielu latach od zakończenia prac. Brak definitywnego momentu zakończenia odpowiedzialności zwiększa ryzyko sporów i nieplanowanych kosztów.	KRYTYCZNY	Gwarancja: G4
Własność intelektualna (IP)				

Numer Ustalenia	Odniesienie do Klauzuli	Opis Ustalenia	Poziom Ryzyka	Powiązane Elementy
IP1	§ 13 ust. 1 pkt 1, 2, 3, 4, 5 oraz ust. 7	<p>Klauzule te przewidują pełne przeniesienie autorskich praw majątkowych, praw zależnych oraz upoważnienie do wykonywania autorskich praw osobistych (w tym do niewykonywania prawa do integralności utworu) na Zamawiającego, bez dodatkowego wynagrodzenia. Oznacza to, że wynagrodzenie za usługę obejmuje również wynagrodzenie za przeniesienie wszystkich praw WI. Dla Wykonawcy jest to ryzykowne, ponieważ traci on kontrolę nad dalszym wykorzystaniem dzieł, w tym ich modyfikacją i adaptacją, bez możliwości uzyskania dodatkowych korzyści finansowych. Zobowiązanie do niewykonywania autorskich praw osobistych przez 20 lat jest bardzo długie i może ograniczać swobodę twórczą Wykonawcy w przyszłości. Brak dodatkowego wynagrodzenia za przeniesienie tak szerokiego zakresu praw może prowadzić do niedoszacowania wartości usługi.</p>	WYSOKI	IP2, IP3, IP6, IP7, IP9, IP11, IP12, IP14
IP2	§ 13 ust. 2	<p>Umowa przenosi prawa na Zamawiającego na "wszystkich znanych w dniu zawarcia Umowy polach eksploatacji", a następnie wymienia bardzo szeroki i otwarty katalog tych pól. Taka szeroka definicja pól eksploatacji, w połączeniu z brakiem dodatkowego wynagrodzenia, może prowadzić do wykorzystania dzieł przez Zamawiającego w sposób, który Wykonawca mógłby uznać za wykraczający poza pierwotne założenia, bez możliwości dochodzenia dodatkowych opłat. Może to również utrudnić Wykonawcy wykorzystanie własnych rozwiązań w innych</p>	WYSOKI	IP1

Numer Ustalenia	Odniesienie do Klauzuli	Opis Ustalenia	Poziom Ryzyka	Powiązane Elementy
		projektach, jeśli mogłyby one zostać uznane za objęte przeniesionymi prawami.		
IP3	§ 13 ust. 1 pkt 3, 4, 5	Umowa przenosi na Zamawiającego wyłączone prawo do zezwalania na wykonywanie zależnego prawa autorskiego oraz upoważnia Zamawiającego do dokonywania wszelkich zmian i adaptacji Utworów. Dodatkowo, Wykonawca i twórcy zobowiązują się do niewykonywania autorskich praw osobistych, w tym prawa do integralności utworu, przez co najmniej 20 lat. Oznacza to, że Wykonawca nie będzie mógł samodzielnie modyfikować, adaptować ani tworzyć opracowań na podstawie stworzonych dzieł, nawet jeśli byłoby to korzystne dla jego dalszej działalności. Utrata kontroli nad prawami osobistymi może negatywnie wpłynąć na reputację Wykonawcy, jeśli dzieła zostaną zmienione w sposób, który nie odpowiada jego standardom.	WYSOKI	IP1
IP4	§ 13 ust. 3 pkt 1 i 2	Wykonawca ponosi odpowiedzialność gwarancyjną za to, że przysługują mu wszystkie prawa i upoważnienia do Utworów, w tym od twórców i podwykonawców. Oznacza to, że Wykonawca odpowiada za wszelkie naruszenia praw WI, nawet jeśli wynikają one z działań lub zaniechań jego podwykonawców lub twórców, niezależnie od własnej winy. Dodatkowo, Wykonawca jest zobowiązany do przekazania Oświadczeń Twórców od wszystkich twórców, w tym podwykonawców, co może być trudne do wyegzekwowania w praktyce, zwłaszcza w przypadku dużych	WYSOKI	IP5, IP10, K7

Numer Ustalenia	Odniesienie do Klauzuli	Opis Ustalenia	Poziom Ryzyka	Powiązane Elementy
		projektów z wieloma zaangażowanymi podmiotami. Naruszenie tego zobowiązania skutkuje obowiązkiem naprawienia szkody i możliwością naliczenia kar umownych.		
IP5	§ 13 ust. 8	<p>Wykonawca ponosi odpowiedzialność gwarancyjną za to, że osoby trzecie nie będą wnosić roszczeń z tytułu naruszenia praw WI. Oznacza to, że Wykonawca jest odpowiedzialny za wszelkie takie roszczenia, niezależnie od tego, czy naruszenie wynikało z jego winy, czy też z winy podwykonawców lub innych czynników.</p> <p>Klauzula ta nakłada na Wykonawcę obowiązek niezwłocznego zaspokojenia roszczeń, przystąpienia do postępowania sądowego na swój koszt i zapłaty zasądzonych kwot. Brak możliwości zwolnienia się z odpowiedzialności w przypadku, gdy naruszenie wynika z materiałów dostarczonych przez Zamawiającego, stanowi dodatkowe ryzyko.</p>	KRYTYCZNY	IP4, K7
IP6	§ 13 ust. 11	<p>Klauzula ta daje Zamawiającemu prawo do żądania przeniesienia praw do Utworów na nowych polach eksploatacji, które nie były znane w momencie zawierania umowy, bez dodatkowego wynagrodzenia. Oznacza to, że Wykonawca może być zmuszony do przeniesienia praw do wykorzystania dzieł w przyszłości w sposób, którego nie mógł przewidzieć, a za który nie otrzyma dodatkowej zapłaty. To znacząco zwiększa ryzyko finansowe i biznesowe dla Wykonawcy.</p>	WYSOKI	IP1, IP2

Numer Ustalenia	Odniesienie do Klauzuli	Opis Ustalenia	Poziom Ryzyka	Powiązane Elementy
IP7	§ 13 ust. 12 i 13	Umowa przewiduje przeniesienie wyłącznych praw do baz danych oraz udzielenie licencji na programy komputerowe służące do korzystania z tych baz, również bez dodatkowego wynagrodzenia. Podobnie jak w przypadku praw autorskich, Wykonawca traci kontrolę nad tymi aktywami, które mogą stanowić istotną część jego know-how i wartości biznesowej. Brak dodatkowej zapłaty za tak szerokie przeniesienie praw do baz danych i oprogramowania może prowadzić do niedoszacowania wartości usługi i utraty potencjalnych przyszłych korzyści.	WYSOKI	IP1
IP8	§ 13 ust. 14	Klauzula ta przewiduje przeniesienie własności kodów źródłowych programu komputerowego na Zamawiającego. Posiadanie kodów źródłowych daje Zamawiającemu pełną kontrolę nad oprogramowaniem, w tym możliwość jego modyfikacji, rozwoju i wykorzystania przez inne podmioty, bez dalszego udziału Wykonawcy. Dla Wykonawcy oznacza to utratę kluczowego elementu jego know-how i przewagi konkurencyjnej. Może to również prowadzić do sytuacji, w której Zamawiający zleci rozwój oprogramowania innemu podmiotowi, co pozbawi Wykonawcę potencjalnych przyszłych zleceń.	KRYTYCZNY	IP7
IP9	§ 13 ust. 5	Prawa WI przenoszone są na Zamawiającego z chwilą przekazania Utworów, nawet jeśli są one w postaci nieukończonych. Oznacza to, że Zamawiający uzyskuje prawa do dzieł, które mogą wymagać dalszych prac lub poprawek, zanim będą w pełni użyteczne. Dla	WYSOKI	IP1

Numer Ustalenia	Odniesienie do Klauzuli	Opis Ustalenia	Poziom Ryzyka	Powiązane Elementy
		Wykonawcy jest to ryzykowne, ponieważ traci on prawa do dzieła, zanim zostanie ono w pełni ukończone i zaakceptowane, co może prowadzić do sporów dotyczących jakości i kompletności przekazanych materiałów.		
IP10	§ 11 ust. 12	Wymagalność płatności jest uzależniona od przekazania Zamawiającemu Oświadczeń Odbiorowych, w tym Oświadczeń Twórców. Oznacza to, że Wykonawca może mieć trudności z uzyskaniem płatności, jeśli nie uda mu się uzyskać wszystkich wymaganych oświadczeń od twórców (w tym podwykonawców), co może prowadzić do opóźnień w płatnościach i problemów z płynnością finansową.	WYSOKI	IP4
IP11	§ 19 ust. 8 pkt 2 lit. d)	W przypadku odstąpienia od umowy, prawa WI do przekazanej Dokumentacji przechodzą na Zamawiającego, a Zamawiający może uzależnić wypłatę wynagrodzenia od pisemnego potwierdzenia przejścia praw autorskich. Oznacza to, że Wykonawca może nie otrzymać pełnego wynagrodzenia za wykonane prace, jeśli nie dostarczy takiego potwierdzenia, nawet jeśli odstąpienie nastąpiło z przyczyn niezależnych od niego.	WYSOKI	IP1, IP10
IP12	§ 21 ust. 11	Klauzula ta, znajdująca się w paragrafie dotyczącym poufności, stwierdza, że umowa nie przewiduje przekazania praw własności intelektualnej. Jest to w bezpośredniej sprzeczności z § 13, który wyraźnie przenosi prawa autorskie, prawa do baz danych i kody	WYSOKI	IP1, IP7

Numer Ustalenia	Odniesienie do Klauzuli	Opis Ustalenia	Poziom Ryzyka	Powiązane Elementy
		źródłowe. Ta sprzeczność może prowadzić do niejasności i sporów interpretacyjnych w przyszłości, zwłaszcza w przypadku roszczeń dotyczących praw WI. Może to również podważyć skuteczność przeniesienia praw na Zamawiającego, jeśli Wykonawca powoła się na tę klauzulę.		
IP13	§ 21 ust. 14	Obowiązek zachowania poufności informacji poufnych (w tym know-how) jest bardzo długi (10 lat, a następnie czas nieokreślony z miesięcznym wypowiedzeniem). Oznacza to, że Wykonawca będzie związany tym obowiązkiem przez bardzo długi czas, co może ograniczać jego zdolność do wykorzystywania zdobytej wiedzy i doświadczenia w przyszłych projektach, nawet jeśli nie będzie to bezpośrednio związane z projektem Zamawiającego. Może to stanowić istotne ograniczenie dla rozwoju biznesu Wykonawcy.	WYSOKI	
IP14	§ 24 ust. 7	W przypadku wykonania zastępczego, Wykonawca jest zobowiązany do przekazania efektów dotychczasowych prac, materiałów oraz udzielenia niezbędnych dostępów i uprawnień, w tym w zakresie praw autorskich. Oznacza to, że Zamawiający może uzyskać dostęp do know-how i częściowo ukończonych dzieł Wykonawcy, nawet jeśli Wykonawca nie otrzymał pełnego wynagrodzenia za te prace. Może to prowadzić do utraty kontroli	WYSOKI	IP1, IP11

Numer Ustalenia	Odniesienie do Klauzuli	Opis Ustalenia	Poziom Ryzyka	Powiązane Elementy
		nad własnością intelektualną i wykorzystania jej przez Zamawiającego lub osoby trzecie bez pełnego rozliczenia.		
IP15	§ 25 ust. 8	Klauzula ta definiuje odpowiedzialność gwarancyjną Wykonawcy jako bardzo szeroką, obejmującą naruszenia wynikające z wszelkich zdarzeń, niezależnie od przyczyny, oraz z zachowań własnych i wszelkich innych osób (z wyjątkiem Zamawiającego). Wykonawca odpowiada nawet za okoliczności przypadkowe, a jedynym wyłączeniem jest siła wyższa. Ta szeroka definicja odpowiedzialności gwarancyjnej, w połączeniu z klauzulami dotyczącymi praw WI, oznacza, że Wykonawca ponosi niemal nieograniczone ryzyko związane z wszelkimi problemami dotyczącymi własności intelektualnej, nawet jeśli nie miał na nie wpływu. Może to prowadzić do nieprzewidzianych kosztów i sporów.	KRYTYCZNY	IP4, IP5
Podwykonawstwo (P)				
Numer Ustalenia	Odniesienie do Klauzuli	Opis Ustalenia	Poziom Ryzyka	Powiązane Elementy
P1	§8 ust. 1	Zapis wymaga jedynie "przekazania analogicznych danych" na temat nowego podwykonawcy, a nie jego zatwierdzenia. W kontekście zamówień publicznych (PZP), Zamawiający ma prawo do weryfikacji i zatwierdzania podwykonawców. Brak wyraźnej klauzuli zatwierdzającej może prowadzić do sytuacji, w której Zamawiający zakwestionuje	WYSOKI	

Numer Ustalenia	Odniesienie do Klauzuli	Opis Ustalenia	Poziom Ryzyka	Powiązane Elementy
		<p>podwykonawcę już po rozpoczęciu prac, co może skutkować opóźnieniami, sporami i potencjalnymi karami umownymi dla Wykonawcy. Może to również narazić Wykonawcę na ryzyko odpowiedzialności za działania podwykonawcy, który nie spełniałby oczekiwań Zamawiającego, a którego Wykonawca nie miał obowiązku uzyskać formalnej akceptacji.</p>		
P2	§8 ust. 4	<p>Klauzula nakłada na Wykonawcę obowiązek wykazania, że nowy podwykonawca (lub Wykonawca samodzielnie) spełnia wymagania w stopniu nie mniejszym niż pierwotny podwykonawca, na którego zasobach polegano. Termin 14 dni przed planowaną zmianą może być zbyt krótki na zebranie i przedstawienie wszystkich wymaganych dokumentów, zwłaszcza w przypadku nagłych zmian. Brak terminowego przedstawienia dokumentów skutkuje możliwością naliczenia kar umownych, co może prowadzić do nieplanowanych kosztów i sporów.</p>	WYSOKI	
P3	§8 ust. 5	<p>Termin 7 dni roboczych przed rozpoczęciem prac na przedstawienie oświadczeń/dokumentów oraz 3 dni robocze na wezwanie Zamawiającego jest bardzo krótki i może być trudny do spełnienia, zwłaszcza w przypadku podwykonawców zagranicznych lub skomplikowanych struktur. Dodatkowo, obowiązek niezwłocznego wycofania/zastąpienia podwykonawcy w ciągu 7 dni roboczych od</p>	WYSOKI	

Numer Ustalenia	Odniesienie do Klauzuli	Opis Ustalenia	Poziom Ryzyka	Powiązane Elementy
		powzięcia informacji o podstawach do wykluczenia może być nierealny i prowadzi do przerw w realizacji usług, opóźnień i kar umownych.		
P4	§11 ust. 12	Chociaż jest to standardowa praktyka, brak precyzyjnych terminów na podpisanie protokołów odbioru przez Zamawiającego może prowadzić do opóźnień w płatnościach dla Wykonawcy. Dodatkowo, wymóg przekazania "Oświadczeń Odbiorowych" (które obejmują m.in. oświadczenia twórców i projektantów) jako warunek płatności, może być problematyczny, jeśli ich uzyskanie od podwykonawców lub personelu napotka trudności. To może prowadzić do zatorów płatniczych dla Wykonawcy, a w konsekwencji do problemów z płatnościami dla podwykonawców.	WYSOKI	
P5	§11 ust. 15 pkt 2	Klauzula daje Zamawiającemu prawo do akceptacji lub odmowy akceptacji zabezpieczenia zwrotu zaliczki "według własnego uznania". Chociaż Zamawiający ma obowiązek podać uzasadnienie, subiektywność tej decyzji może prowadzić do opóźnień w wypłacie zaliczki, jeśli Zamawiający będzie miał nieuzasadnione zastrzeżenia do zabezpieczenia. To może negatywnie wpłynąć na płynność finansową Wykonawcy i jego zdolność do finansowania prac, w tym płatności dla podwykonawców.	WYSOKI	
P6	§11 ust. 15 pkt 6	Klauzula pozwala Zamawiającemu na potrącanie do 20% każdej płatności na poczet rozliczenia zaliczki, a nawet więcej, jeśli będzie to konieczne do całkowitego rozliczenia. Chociaż jest to mechanizm	ŚREDNI	

Numer Ustalenia	Odniesienie do Klauzuli	Opis Ustalenia	Poziom Ryzyka	Powiązane Elementy
		rozliczeniowy, jego szerokie zastosowanie może znacząco obniżyć bieżące wpływy Wykonawcy, co może negatywnie wpłynąć na jego płynność finansową i zdolność do terminowego regulowania zobowiązań wobec podwykonawców.		
P7	§8 ust. 3	Klauzula ta stanowi standardowe, ale bardzo szerokie przeniesienie odpowiedzialności. Oznacza to, że Wykonawca ponosi pełne ryzyko za wszelkie błędy, opóźnienia czy inne naruszenia umowy przez podwykonawców, tak jakby to były jego własne działania. Może to prowadzić do znacznych strat finansowych, jeśli podwykonawca nie wywiąże się ze swoich zobowiązań, a Wykonawca nie będzie w stanie skutecznie dochodzić roszczeń regresowych.	WYSOKI	
P8	§13 ust. 3	Wykonawca ponosi odpowiedzialność gwarancyjną za zapewnienie, że prawa własności intelektualnej do utworów stworzonych przez podwykonawców (i ich twórców) zostaną skutecznie przeniesione na Zamawiającego. Oznacza to, że Wykonawca odpowiada za wszelkie wady prawne w tym zakresie, niezależnie od własnej winy. Ryzyko to jest wysokie, ponieważ Wykonawca musi polegać na umowach z podwykonawcami i ich zdolności do skutecznego przeniesienia praw, co może być trudne do weryfikacji i egzekwowania. W przypadku naruszenia, Wykonawca jest zobowiązany do naprawienia szkody i może zostać obciążony karami umownymi.	WYSOKI	IP4

Numer Ustalenia	Odniesienie do Klauzuli	Opis Ustalenia	Poziom Ryzyka	Powiązane Elementy
P9	§15 ust. 7	Klauzula ta wymaga od Wykonawcy posiadania polisy ubezpieczeniowej obejmującej odpowiedzialność za szkody wyrządzone przez podwykonawców. Chociaż jest to rozsądne zabezpieczenie, może wiązać się z wyższymi kosztami ubezpieczenia dla Wykonawcy. Dodatkowo, w przypadku szkody, Wykonawca będzie musiał dochodzić roszczeń regresowych od podwykonawcy, co może być czasochłonne i kosztowne.	ŚREDNI	
P10	§16 ust. 10	Klauzula ta przenosi na Wykonawcę pełną odpowiedzialność za wady dokumentacji, nawet jeśli zostały one spowodowane przez podwykonawców. Oznacza to, że Wykonawca musi zapewnić odpowiednie mechanizmy kontroli jakości u podwykonawców oraz skuteczne klauzule regresowe w umowach z nimi. W przeciwnym razie, Wykonawca może ponieść znaczne koszty związane z usuwaniem wad i naprawieniem szkód, za które odpowiada podwykonawca.	WYSOKI	
P11	§20a ust. 13-15	Klauzula ta nakłada na Wykonawcę obowiązek waloryzacji wynagrodzenia podwykonawców na tych samych zasadach, na jakich waloryzowane jest jego własne wynagrodzenie. Chociaż jest to korzystne dla podwykonawców, może stanowić ryzyko dla Wykonawcy, jeśli jego umowy z podwykonawcami nie przewidują identycznych mechanizmów waloryzacji lub jeśli podwykonawcy będą kwestionować wysokość waloryzacji. Dodatkowo, brak przedstawienia Zamawiającemu dokumentów potwierdzających waloryzację	WYSOKI	P12

Numer Ustalenia	Odniesienie do Klauzuli	Opis Ustalenia	Poziom Ryzyka	Powiązane Elementy
		wynagrodzenia podwykonawców w ciągu 7 dni od żądania może skutkować naliczeniem kar umownych.		
P12	§17 ust. 2 pkt 19	Klauzula ta nakłada na Wykonawcę kary umowne za brak lub nieterminową zapłatę waloryzowanego wynagrodzenia podwykonawcom. Jest to bezpośrednia konsekwencja ryzyka zidentyfikowanego w §20a ust. 13-15. Wykonawca musi zapewnić, że jego umowy z podwykonawcami zawierają odpowiednie klauzule waloryzacyjne i że jest w stanie terminowo regulować te płatności, aby uniknąć znacznych kar.	KRYTYCZNY	P11
P13	§21 ust. 7 pkt 5 i 6	Wykonawca jest zobowiązany do zapewnienia, że podwykonawcy i ich personel przestrzegają klauzul poufności w takim samym zakresie jak Wykonawca. Wymaga to odpowiednich zapisów w umowach z podwykonawcami oraz aktywnego zarządzania dostępem do informacji. Dodatkowo, obowiązek prowadzenia listy dostępu i jej przekazywania Zamawiającemu w ciągu 3 dni roboczych jest bardzo restrykcyjny i może być trudny do spełnienia, zwłaszcza w przypadku dużych projektów z wieloma podwykonawcami. Naruszenie tych obowiązków może skutkować karami umownymi (§17 ust. 2 pkt 8).	WYSOKI	P14
P14	§17 ust. 2 pkt 8	Klauzula ta nakłada bardzo wysokie kary umowne (500 000 zł za każdy przypadek, do 20% Wynagrodzenia Łącznego) za naruszenie poufności informacji i danych osobowych. Biorąc pod uwagę, że Wykonawca odpowiada za działania podwykonawców w tym zakresie, ryzyko	KRYTYCZNY	P13

Numer Ustalenia	Odniesienie do Klauzuli	Opis Ustalenia	Poziom Ryzyka	Powiązane Elementy
		finansowe jest znaczne. Wykonawca musi wdrożyć rygorystyczne procedury ochrony danych i informacji oraz zapewnić, że podwykonawcy również je przestrzegają.		
P15	§23 ust. 4 i 5	Wykonawca jest zobowiązany do wykonania obowiązku informacyjnego RODO w imieniu Zamawiającego wobec personelu podwykonawców. Wymaga to od Wykonawcy zbierania oświadczeń od tych osób, co może być trudne do egzekwowania, zwłaszcza w przypadku dużych zespołów i wielu podwykonawców. Brak terminowego przekazania tych oświadczeń Zamawiającemu (w ciągu 14 dni) może prowadzić do naruszenia umowy i potencjalnych konsekwencji prawnych.	WYSOKI	P14
P16	§5 ust. 8	Klauzula ta nakłada na Wykonawcę obowiązek poddania się audytom i kontrolom, w tym zapewnienia dostępu do dokumentów podwykonawców, bez prawa do dodatkowego wynagrodzenia, zwrotu kosztów czy zmiany terminów. Może to prowadzić do nieplanowanych obciążeń finansowych i organizacyjnych dla Wykonawcy, jeśli audyty będą częste, czasochłonne lub wymagać będą znacznego zaangażowania zasobów.	ŚREDNI	
P17	§5 ust. 9	Chociaż Zamawiający ma prawo do wydawania poleceń, klauzula ta może prowadzić do nadmiernej ingerencji w proces realizacji usług przez Wykonawcę, zwłaszcza jeśli polecenia będą nieprecyzyjne, sprzeczne z zasadami wiedzy technicznej lub generować będą	ŚREDNI	

Numer Ustalenia	Odniesienie do Klauzuli	Opis Ustalenia	Poziom Ryzyka	Powiązane Elementy
		dodatkowe koszty. Brak jasnych mechanizmów rozstrzygania sporów w tym zakresie może prowadzić do opóźnień i sporów.		
P18	§7 ust. 3	Klauzula ta daje Zamawiającemu szerokie prawo do jednostronnego usunięcia osoby z Personelu Wykonawczego, jeśli nie spełnia ona wymagań umowy. Chociaż Zamawiający ma prawo do weryfikacji personelu, brak precyzyjnych kryteriów "niespełniania wymagań" może prowadzić do subiektywnych decyzji i nadużyć. Konieczność szybkiego znalezienia i zatwierdzenia zastępstwa może być trudna i kosztowna, prowadząc do opóźnień w realizacji projektu.	WYSOKI	P19
P19	§7 ust. 11	Podobnie jak w ryzyku 18, klauzula ta daje Zamawiającemu prawo do żądania zmiany personelu, jeśli w jego "opinii" osoba ta nie spełnia wymagań. Termin 1 miesiąca na dokonanie zmiany może być niewystarczający na znalezienie odpowiedniego zastępstwa, zwłaszcza w przypadku specjalistycznego personelu. To może prowadzić do opóźnień w realizacji projektu i potencjalnych kar umownych.	WYSOKI	P18
P20	§22 ust. 2 pkt 2	Klauzula ta ogranicza możliwość podwykonawców do weryfikacji prac na rzecz podmiotów trzecich bez zgody Zamawiającego. Może to być problematyczne, jeśli podwykonawca świadczy usługi dla wielu klientów i potrzebuje elastyczności w zakresie weryfikacji swoich prac. Może to również prowadzić do sporów, jeśli Zamawiający będzie nieuzasadnienie odmawiać zgody.	ŚREDNI	

Numer Ustalenia	Odniesienie do Klauzuli	Opis Ustalenia	Poziom Ryzyka	Powiązane Elementy
P21	§22 ust. 10-12	Klauzule te znacząco ograniczają możliwość zatrudniania przez Wykonawcę (i jego podwykonawców) pracowników Zamawiającego oraz zakazują nakłaniania ich do zmiany pracy. Może to utrudnić Wykonawcy pozyskiwanie wykwalifikowanego personelu, zwłaszcza jeśli Zamawiający posiada unikalne kompetencje. Naruszenie tych klauzul może skutkować karami umownymi (§17 ust. 2 pkt 9) i obowiązkiem naprawienia szkody.	WYSOKI	P22
P22	§17 ust. 2 pkt 9	Klauzula ta nakłada wysokie kary umowne (250 000 zł za każdy przypadek) za naruszenie zakazu zatrudniania pracowników Zamawiającego lub nakłaniania ich do zmiany pracy. Biorąc pod uwagę, że Wykonawca odpowiada również za działania podwykonawców w tym zakresie, ryzyko finansowe jest znaczne.	KRYTYCZNY	P21
P23	§23a ust. 1-4	Klauzula ta nakłada na Wykonawcę odpowiedzialność gwarancyjną za przestrzeganie sankcji przez siebie oraz przez "Podmioty Współpracujące" (w tym podwykonawców). Oznacza to, że Wykonawca odpowiada za wszelkie naruszenia sankcji, niezależnie od własnej winy, i jest zobowiązany do naprawienia szkody poniesionej przez Zamawiającego. Jest to bardzo szerokie i ryzykowne zobowiązanie, wymagające od Wykonawcy rygorystycznej weryfikacji wszystkich podwykonawców i ich łańcuchów dostaw.	KRYTYCZNY	P24, P25
P24	§23a ust. 10-15	Klauzula ta daje Zamawiającemu prawo do zawieszenia wszystkich płatności dla Wykonawcy, jeśli Wykonawca lub jego podwykonawcy	KRYTYCZNY	P23

Numer Ustalenia	Odniesienie do Klauzuli	Opis Ustalenia	Poziom Ryzyka	Powiązane Elementy
		<p>naruszą klauzulę sankcyjną lub nie przedłożą wymaganych oświadczeń. Jest to bardzo poważne ryzyko finansowe, które może doprowadzić do utraty płynności finansowej Wykonawcy i uniemożliwić dalszą realizację projektu.</p>		
P25	§23a ust. 16-21	<p>Klauzula ta daje Zamawiającemu prawo do zawieszenia wykonywania umowy w całości lub części, jeśli Wykonawca lub jego podwykonawcy naruszą klauzulę sankcyjną. Co istotne, zawieszenie to odbywa się na koszt i ryzyko Wykonawcy, co oznacza, że nie przysługują mu żadne roszczenia z tego tytułu. Jest to bardzo poważne ryzyko finansowe i operacyjne, które może doprowadzić do znacznych strat i opóźnień w projekcie.</p>	KRYTYCZNY	P23, P24
P26	§24 ust. 2 pkt 2 i 3	<p>Klauzula ta daje Zamawiającemu prawo do wykonania zastępczego (przez osobę trzecią lub własny personel) na koszt i ryzyko Wykonawcy, jeśli Wykonawca opóźnia się z pracami lub wykonuje je wadliwie. Jest to bardzo szerokie uprawnienie, które może prowadzić do znacznych obciążeń finansowych dla Wykonawcy, zwłaszcza jeśli koszty wykonania zastępczego będą wysokie. Dodatkowo, brak konieczności uzyskiwania upoważnienia sądu zwiększa ryzyko nadużyć ze strony Zamawiającego.</p>	KRYTYCZNY	P27
P27	§24 ust. 19	<p>Klauzula ta jest bardzo niekorzystna dla Wykonawcy, ponieważ oznacza, że nawet jeśli Zamawiający zdecyduje się na wykonanie zastępcze, Wykonawca nadal ponosi pełną odpowiedzialność za</p>	KRYTYCZNY	P26

Numer Ustalenia	Odniesienie do Klauzuli	Opis Ustalenia	Poziom Ryzyka	Powiązane Elementy
		całość umowy, w tym za rękojmię i gwarancję, również za prace wykonane przez podmiot trzeci lub Zamawiającego. To stwarza ryzyko, że Wykonawca będzie odpowiadał za wady lub błędy, na które nie miał wpływu.		

Odstąpienie od Umowy (O)

Numer Ustalenia	Odniesienie do Klauzuli	Opis Ustalenia	Poziom Ryzyka	Powiązane Elementy
O1	§19 ust. 3 pkt 3, §19 ust. 3 pkt 7	Klauzule te dają Zamawiającemu bardzo szerokie i subiektywne prawo do odstąpienia od umowy. Pojęcia takie jak "nienależyte wykonywanie Umowy" czy "zasoby budzą wątpliwość co do możliwości należytego wykonania Umowy" są niedookreślone i mogą być interpretowane przez Zamawiającego w sposób niekorzystny dla Wykonawcy. Brak obiektywnych kryteriów oceny "nienależytego wykonania" lub "wątpliwości co do możliwości" stwarza ryzyko arbitralnego odstąpienia od umowy, nawet w sytuacji, gdy Wykonawca działa z należytą starannością. Konsekwencją może być nieuzasadnione rozwiązanie umowy, utrata części wynagrodzenia, konieczność zwrotu zaliczek, a także potencjalne spory sądowe o zasadność odstąpienia, co wiąże się z wysokimi kosztami prawnymi i reputacyjnymi dla Wykonawcy.	KRYTYCZNY	O2, O6

Numer Ustalenia	Odniesienie do Klauzuli	Opis Ustalenia	Poziom Ryzyka	Powiązane Elementy
O2	§19 ust. 3 pkt 4, §16 ust. 7 pkt 1	<p>Chociaż umowa definiuje "Wadę Istotną", to możliwość odstąpienia od umowy bez wyznaczenia dodatkowego terminu na usunięcie takiej wady (w przypadku zwłoki w jej usunięciu ujawnionej w trakcie Odbioru) stanowi krytyczne ryzyko. Wykonawca nie ma możliwości naprawienia błędu przed odstąpieniem, co może prowadzić do natychmiastowego rozwiązania umowy i poważnych konsekwencji finansowych i reputacyjnych, nawet jeśli wada mogłaby zostać szybko usunięta. W praktyce, Zamawiający może wykorzystać to postanowienie do szybkiego zakończenia współpracy, nawet jeśli Wykonawca ma wolę i zdolność do naprawy.</p>	KRYTYCZNY	O1
O3	§19 ust. 8 pkt 2 lit. b i c	<p>Klauzula ta, choć przewiduje inwentaryzację, daje Zamawiającemu prawo do jednostronnego sporządzenia protokołu inwentaryzacji i określenia wartości świadczeń Wykonawcy w przypadku braku porozumienia. Brak precyzyjnych kryteriów wyceny (np. odniesienia do cen umownych, rynkowych, czy kosztów poniesionych przez Wykonawcę) stwarza wysokie ryzyko, że Zamawiający zaniży wartość wykonanych prac, co doprowadzi do niedoszacowania należnego Wykonawcy wynagrodzenia. Może to skutkować znacznymi stratami finansowymi dla</p>	WYSOKI	O5

Numer Ustalenia	Odniesienie do Klauzuli	Opis Ustalenia	Poziom Ryzyka	Powiązane Elementy
		Wykonawcy i koniecznością dochodzenia roszczeń na drodze sądowej.		
O4	§19 ust. 3 pkt 10	<p>Chociaż nie jest to klasyczne odstąpienie "dla wygody", klauzula ta pozwala Zamawiającemu na odstąpienie od umowy z powodu ograniczenia finansowania, czyli z przyczyn leżących po stronie Zamawiającego lub podmiotów trzecich, a nie Wykonawcy. Umowa gwarantuje jedynie Wynagrodzenie Minimalne, które może nie pokrywać wszystkich poniesionych kosztów (w tym kosztów demobilizacji, utraconych możliwości projektowych, czy utraconego zysku). Wykonawca ponosi ryzyko finansowe związane z nagłym zakończeniem projektu z przyczyn zewnętrznych, co może prowadzić do strat.</p>	WYSOKI	O5
O5	§19 ust. 7, §19 ust. 8 pkt 2 lit. c, §19 ust. 11	<p>Klauzule te stwarzają wysokie ryzyko finansowe dla Wykonawcy. Obowiązek natychmiastowego zwrotu zaliczek, w połączeniu z możliwością jednostronnego określenia wartości wykonanych świadczeń przez Zamawiającego, może prowadzić do sytuacji, w której Wykonawca będzie musiał zwrócić więcej, niż faktycznie otrzymał za wykonane prace. Dodatkowo, zrzeczenie się roszczeń o zapłatę wynagrodzenia poza ust. 8 oraz zobowiązanie do niedochodzenia wynagrodzenia w tym zakresie, znacząco ogranicza możliwości Wykonawcy w przypadku sporu. Szerokie prawo</p>	WYSOKI	O3

Numer Ustalenia	Odniesienie do Klauzuli	Opis Ustalenia	Poziom Ryzyka	Powiązane Elementy
		Zamawiającego do potrąceń z jakichkolwiek wierzytelności dodatkowo zwiększa ryzyko utraty płynności finansowej.		
O6	§17 ust. 4, §17 ust. 5, §17 ust. 7, §17 ust. 11	Chociaż istnieje limit kar umownych (20% Wynagrodzenia Łącznego), to możliwość dochodzenia odszkodowania przewyższającego kary umowne (do trzykrotności Wynagrodzenia Maksymalnego lub sumy gwarancyjnej OC) stanowi bardzo wysokie ryzyko finansowe dla Wykonawcy. Kumulacja kar umownych z różnych tytułów, a następnie możliwość dochodzenia odszkodowania na zasadach ogólnych, może prowadzić do obciążeń finansowych znacznie przekraczających wartość umowy. Wyłączenia z limitu odpowiedzialności (§17 ust. 12), takie jak wina umyślna, rażące niedbalstwo, odpowiedzialność wobec osób trzecich, roszczenia regresowe, odpowiedzialność gwarancyjna (w tym z §13 i §23a) oraz rękojmia/gwarancja jakości, dodatkowo zwiększają ekspozycję Wykonawcy na ryzyko nieograniczonej odpowiedzialności.	WYSOKI	O1, O2
O7	§19 ust. 5	Termin 90 dni od powzięcia wiadomości o okolicznościach uzasadniających odstąpienie jest stosunkowo krótki, zwłaszcza w kontekście złożonych projektów. Może to prowadzić do sytuacji, w której Zamawiający, chcąc zachować prawo do odstąpienia, będzie zmuszony do szybkiego podjęcia decyzji, nawet jeśli nie wszystkie	ŚREDNI	

Numer Ustalenia	Odniesienie do Klauzuli	Opis Ustalenia	Poziom Ryzyka	Powiązane Elementy
		<p>okoliczności są w pełni wyjaśnione. Dla Wykonawcy oznacza to, że Zamawiający może odstąpić od umowy w stosunkowo krótkim czasie po zaistnieniu przestanki, co ogranicza czas na ewentualne negocjacje lub naprawę sytuacji. Z drugiej strony, dla Wykonawcy jest to pewna forma ograniczenia niepewności, ale wymaga stałego monitorowania potencjalnych podstaw do odstąpienia.</p>		
O8	<p>§13 (cały paragraf), §19 ust. 8 pkt 2 lit. d, §19 ust. 9 pkt 1</p>	<p>Klauzule dotyczące praw własności intelektualnej są bardzo szerokie i korzystne dla Zamawiającego. Przeniesienie praw majątkowych do Utworów (w tym nieukończonych) z chwilą ich przekazania, wraz z prawem do wykonywania praw zależnych i osobistych, oznacza, że Zamawiający uzyskuje pełną kontrolę nad dziełami Wykonawcy. Choć jest to standard w umowach o dzieło, to w kontekście odstąpienia od umowy, Wykonawca może stracić kontrolę nad swoimi dziełami, zanim zostanie ono w pełni ukończone i zaakceptowane, co może prowadzić do sporów dotyczących jakości i kompletności przekazanych materiałów. Brak dodatkowego wynagrodzenia za tak szerokie przeniesienie praw (poza ogólnym wynagrodzeniem umownym) może być niekorzystne dla Wykonawcy, zwłaszcza jeśli dzieła te mają wartość rynkową poza kontekstem tej konkretnej umowy. Ryzyko polega na tym, że Zamawiający może wykorzystać te</p>	ŚREDNI	<p>O3, O5, IP1, IP2, IP3, IP6, IP7, IP8, IP9, IP11, IP12, IP14, IP15</p>

Numer Ustalenia	Odniesienie do Klauzuli	Opis Ustalenia	Poziom Ryzyka	Powiązane Elementy
		dziela (nawet nieukończone) do kontynuacji projektu z innym wykonawcą, bez pełnego rozliczenia z Wykonawcą.		
Rozstrzygnięcie Sporów (S)				
Numer Ustalenia	Odniesienie do Klauzuli	Opis Ustalenia	Poziom Ryzyka	Powiązane Elementy
S1	§25 ust. 6	Umowa całkowicie pomija polubowne metody rozwiązywania sporów, takie jak negocjacje wieloszczeblowe, mediacja czy koncyliacja, kierując wszelkie spory bezpośrednio do sądu powszechnego. Jest to niezgodne z rekomendacjami Prokuraturii Generalnej RP i Urzędu Zamówień Publicznych, które promują polubowne rozwiązywanie sporów w zamówieniach publicznych. Konsekwencją tego jest brak możliwości szybkiego i mniej kosztownego rozwiązania konfliktu na wczesnym etapie. Postępowania sądowe są z natury przewlekłe, kosztowne i nieprzewidywalne, co może prowadzić do długotrwałego zamrożenia środków, utraty reputacji i znacznych obciążeń finansowych dla Wykonawcy, nawet w przypadku wygranej, ze względu na koszty obsługi prawnej i czas trwania procesu. Brak mediacji oznacza również utratę szansy na zachowanie dobrych relacji biznesowych z Zamawiającym.	WYSOKI	
S2	§17 ust. 5	Zapis ten pozwala Zamawiającemu na dochodzenie odszkodowania uzupełniającego ponad zastrzeżone kary umowne, co jest zgodne z art. 484 § 1 Kodeksu cywilnego. Jednakże, w połączeniu z wysokimi limitami	WYSOKI	S3

Numer Ustalenia	Odniesienie do Klauzuli	Opis Ustalenia	Poziom Ryzyka	Powiązane Elementy
		<p>odpowiedzialności Wykonawcy (§17 ust. 11) i szerokim zakresem wyłączeń z tych limitów (§17 ust. 12), stwarza to dla Wykonawcy ryzyko poniesienia znacznie wyższych kosztów niż same kary umowne. Konsekwencją może być nieprzewidywalność maksymalnego obciążenia finansowego Wykonawcy w przypadku sporu, co utrudnia zarządzanie ryzykiem i planowanie finansowe.</p>		
S3	§17 ust. 11 i 12	<p>Limit odpowiedzialności Wykonawcy jest ustalony na bardzo wysokim poziomie (trzykrotność Wynagrodzenia Maksymalnego lub suma gwarancyjna OC), a jednocześnie istnieje obszerny katalog wyłączeń z tego limitu. Oznacza to, że w wielu przypadkach (np. wina umyślna/rażące niedbalstwo, odpowiedzialność wobec osób trzecich, roszczenia regresowe, odpowiedzialność gwarancyjna, rękojmia/gwarancja jakości) odpowiedzialność Wykonawcy jest nieograniczona. To stwarza ogromne ryzyko finansowe dla Wykonawcy, ponieważ potencjalne szkody mogą wielokrotnie przekroczyć wartość kontraktu. Konsekwencją jest trudność w oszacowaniu maksymalnego ryzyka, co może prowadzić do niedoszacowania kosztów ubezpieczenia lub braku wystarczającego pokrycia w przypadku poważnych zdarzeń.</p>	KRYTYCZNY S2	
S4	§16 ust. 2 i 3	<p>Okres rękojmi za wady jest powiązany z okresem gwarancji i rękojmi udzielanej przez wykonawców robót budowlanych, co jest nieprzewidywalne i może trwać wiele lat po zakończeniu prac projektowych. Dodatkowo, zawieszenie biegu okresu rękojmi w przypadku niemożności korzystania z przedmiotu świadczenia oraz</p>	WYSOKI	S5

Numer Ustalenia	Odniesienie do Klauzuli	Opis Ustalenia	Poziom Ryzyka	Powiązane Elementy
		rozpoczęcie biegu od nowa po usunięciu istotnej wady, stwarza ryzyko, że odpowiedzialność Wykonawcy będzie trwała przez bardzo długi, nieokreślony czas. Konsekwencją jest długoterminowe obciążenie Wykonawcy odpowiedzialnością, konieczność utrzymywania ubezpieczenia OC zawodowej przez nieprzewidziany okres, a także ryzyko ponoszenia kosztów związanych z wadami ujawnionymi po wielu latach od zakończenia prac.		
S5	§15 ust. 5 pkt 2 lit. g	Umowa wymaga utrzymania ubezpieczenia OC zawodowej w formule "act committed" (pokrycie szkód wynikających ze zdarzeń w okresie ubezpieczenia, niezależnie od daty ujawnienia szkody) lub "claims made" (pokrycie roszczeń zgłoszonych w okresie ubezpieczenia) z dodatkowym wymogiem utrzymania ciągłości ochrony przez 3 lub 6 lat po zakończeniu okresu rękojmi/gwarancji. W połączeniu z nieokreślonym okresem rękojmi (§16 ust. 2), oznacza to, że Wykonawca może być zobowiązany do utrzymywania kosztownego ubezpieczenia przez bardzo długi, nieprzewidywalny czas, co stanowi znaczące obciążenie finansowe i ryzyko braku dostępności takiej ochrony w przyszłości.	WYSOKI	S4
S6	§10 ust. 10 pkt 3 lit. a i b	Umowa przewiduje możliwość zawieszenia wykonania prac przez Zamawiającego na okres do 180 dni bez wpływu na wynagrodzenie Wykonawcy. Dopiero po przekroczeniu tego okresu, Wykonawca może ubiegać się o zmianę wynagrodzenia, ale pod warunkiem akceptacji Zamawiającego dla przedstawionej kalkulacji kosztów. Oznacza to, że	ŚREDNI	

Numer Ustalenia	Odniesienie do Klauzuli	Opis Ustalenia	Poziom Ryzyka	Powiązane Elementy
		Wykonawca ponosi ryzyko kosztów związanych z utrzymaniem gotowości do pracy (np. utrzymanie personelu, sprzętu) przez znaczny okres bez dodatkowego wynagrodzenia. Nawet po przekroczeniu limitu, akceptacja Zamawiającego dla kalkulacji kosztów nie jest gwarantowana, co może prowadzić do sporów i braku pełnej rekompensaty.		
S7	§20c (cały paragraf)	Zamawiający ma prawo jednostronnie wydawać Polecenia Zmiany, które są wiążące dla Wykonawcy i nie wymagają aneksu do Umowy. Chociaż Wykonawca ma prawo do sprzeciwu w przypadku przekroczenia limitów wynagrodzenia lub terminów, to brak sprzeciwu w terminie 14 dni skutkuje związaniem Poleceniem Zmiany bez prawa do dochodzenia roszczeń. To stwarza ryzyko, że Wykonawca będzie zmuszony do wykonania prac za wynagrodzeniem niższym niż rzeczywiste koszty, jeśli nie zareaguje w odpowiednim czasie lub jeśli jego kalkulacja zostanie odrzucona przez Zamawiającego. Może to prowadzić do niedoszacowania kosztów i strat finansowych.	ŚREDNI	
S8	§22 (cały paragraf)	Definicja "Sprzeczności Interesów" jest niezwykle szeroka i obejmuje wiele potencjalnych sytuacji, w tym działania podmiotów z Grupy Wykonawcy, Podwykonawców i Personelu. Wykonawca ponosi odpowiedzialność gwarancyjną za brak Sprzeczności Interesów, co oznacza odpowiedzialność niezależną od winy. Chociaż istnieje możliwość zwolnienia się z odpowiedzialności w pewnych przypadkach (np. brak wiedzy przy dochowaniu należytej staranności), to ciężar	WYSOKI	K8

Numer Ustalenia	Odniesienie do Klauzuli	Opis Ustalenia	Poziom Ryzyka	Powiązane Elementy
		dowodu spoczywa na Wykonawcy. Konsekwencją jest wysokie ryzyko poniesienia kar umownych (np. 250 000 zł za każdy stwierdzony przypadek Zaangażowania Pracownika/Współpracownika Zamawiającego) oraz odszkodowań, nawet za działania, na które Wykonawca mógł nie mieć bezpośredniego wpływu. Może to prowadzić do nieprzewidzianych kosztów i sporów.		

Gwarancja i Rękojmia (G)

Numer Ustalenia	Odniesienie do Klauzuli	Opis Ustalenia	Poziom Ryzyka	Powiązane Elementy
G1	§1 ust. 16, §16 ust. 2	Okres odpowiedzialności Wykonawcy jest powiązany z zakończeniem robót budowlanych i okresem gwarancji/rękojmii wykonawców tych robót, co jest poza kontrolą Wykonawcy usług projektowych. Maksymalny termin (do końca 2037 roku) jest bardzo odległy. Może to prowadzić do: nieplanowanych kosztów, obciążenia operacyjnego, ryzyka utraty wiedzy, ryzyka technologicznego, trudności w ubezpieczeniu.	KRYTYCZNY	H6
G2	§16 ust. 3	Klauzula ta pozwala na zawieszenie biegu terminu rękojmi oraz jego rozpoczęcie od nowa w przypadku usunięcia wady poprzez istotną zmianę. To stwarza ryzyko, że okres odpowiedzialności Wykonawcy może być faktycznie nieograniczony, zwłaszcza w przypadku złożonych projektów, gdzie wady mogą ujawniać się sukcesywnie lub ich	KRYTYCZNY	H7

Numer Ustalenia	Odniesienie do Klauzuli	Opis Ustalenia	Poziom Ryzyka	Powiązane Elementy
		usunięcie wymaga istotnych zmian. Konsekwencje to: nieprzewidywalne koszty, stałe obciążenie operacyjne, ryzyko sporów.		
G3	§2 ust. 1 pkt 69	Definicja wady jest tak szeroka, że obejmuje praktycznie każdą możliwą nieprawidłowość, w tym subiektywne oceny "przydatności dokumentacji względem celu" oraz "nieprawidłowości wskazane przez organ administracji publicznej". To stwarza ogromne ryzyko dla Wykonawcy: nieprzewidywalność odpowiedzialności, wzrost kosztów serwisu, ryzyko sporów, odpowiedzialność za działania organów.	KRYTYCZNY	D6
G4	§16 ust. 11 pkt 1 i 2	Zamawiający nie ma obowiązku terminowego zgłaszania wad, ani też protokoły odbioru (nawet bezusterkowe) nie zwalniają Wykonawcy z odpowiedzialności. To oznacza, że wady mogą być zgłaszane w dowolnym momencie w okresie rękojmi, nawet jeśli Zamawiający wiedział o nich wcześniej. Konsekwencje to: zwiększone obciążenie operacyjne, trudności w zarządzaniu ryzykiem, ryzyko sporów.	WYSOKI	D10, D15, R4, R10
G5	§16 ust. 4 i 19	Wykonawca jest zobowiązany do usunięcia wad i naprawienia szkody "bez względu na koszty" i "bez zbędnej zwłoki", w terminie wyznaczonym przez Zamawiającego (lub organ administracji). To stwarza ryzyko: nieplanowanych, wysokich kosztów, obciążenia operacyjnego, ryzyka kar umownych.	WYSOKI	H8
G6	§16 ust. 6 i 20	Zamawiający ma szerokie uprawnienia do samodzielnego usunięcia wad na koszt Wykonawcy, bez konieczności uzyskiwania zgody sądu, a	WYSOKI	H9

Numer Ustalenia	Odniesienie do Klauzuli	Opis Ustalenia	Poziom Ryzyka	Powiązane Elementy
		nawet bez wcześniejszego zawiadomienia Wykonawcy w niektórych przypadkach. Może również korzystać z zabezpieczenia finansowego. To prowadzi do: nieplanowanych kosztów, utraty kontroli, ryzyka nadużyć, natychmiastowego obciążenia finansowego.		
G7	§13 ust. 3	Wykonawca ponosi odpowiedzialność gwarancyjną za zapewnienie praw do utworów, w tym od podwykonawców i ich twórców. Brak możliwości skutecznego przeniesienia praw lub uzyskania oświadczeń twórców skutkuje obowiązkiem naprawienia szkody i karami umownymi. To stwarza ryzyko: nieplanowanych kosztów, obciążenia operacyjnego, ryzyka sporów.	WYSOKI	K7, IP4
G8	§14 ust. 4	Wymóg posiadania wysokiego ratingu przez bank lub ubezpieczyciela wystawiającego zabezpieczenie może znacząco ograniczyć Wykonawcy dostęp do źródeł finansowania zabezpieczeń. Może to prowadzić do: wyższych kosztów, trudności w uzyskaniu zabezpieczenia, ryzyka braku ciągłości zabezpieczenia.	WYSOKI	
G9	§17 ust. 2 pkt 3	Kara umowna za zwłokę w usunięciu wady wynosi 0,005% Wynagrodzenia Łącznego za każdy dzień zwłoki, z limitem 20% Wynagrodzenia Łącznego. Biorąc pod uwagę długi okres odpowiedzialności i szeroką definicję wady, ryzyko naliczenia wysokich kar jest znaczące. Konsekwencje to: nieplanowane koszty, presja operacyjna, kumulacja kar.	WYSOKI	Kary: K1

Numer Ustalenia	Odniesienie do Klauzuli	Opis Ustalenia	Poziom Ryzyka	Powiązane Elementy
G10	§17 ust. 11 i 12	Limit odpowiedzialności Wykonawcy jest ustalony na trzykrotność Wynagrodzenia Maksymalnego lub sumę gwarancyjną ubezpieczenia OC, co samo w sobie jest już wysoką kwotą. Jednakże, klauzula ta zawiera liczne wyłączenia, które sprawiają, że w wielu kluczowych obszarach (wina umyślna/rażące niedbalstwo, odpowiedzialność wobec osób trzecich, roszczenia regresowe, odpowiedzialność gwarancyjna, rękojmia i gwarancja jakości) odpowiedzialność Wykonawcy jest nieograniczona. To prowadzi do: nieograniczonego ryzyka finansowego, trudności w ubezpieczeniu, wzrostu ryzyka sporów.	KRYTYCZNY	K1

KOŃCOWA OCENA RÓWNOWAGI KONTRAKTOWEJ (KLAUZULE ABUZYWNE)

Na podstawie zbiorczej analizy wszystkich zidentyfikowanych ryzyk, umowa w obecnym kształcie **narusza zasadę równowagi stron**.

Istnieje szereg zapisów, które wprost odpowiadają przykładowemu katalogowi klauzul abuzywnych z art. 433 PZP, a także innych, które, choć nie są wprost wymienione, w skumulowanym efekcie tworzą rażącą dysproporcję praw i obowiązków na niekorzyść Wykonawcy:

1. **Nieograniczona odpowiedzialność Wykonawcy (K1, S3, G10):** Klauzule ograniczające odpowiedzialność Wykonawcy są iluzoryczne, ponieważ wyłączają z nich kluczowe obszary, takie jak rękojmia za wady, gwarancja jakości, wina umyślna/rażące niedbalstwo, odpowiedzialność wobec osób trzecich czy roszczenia regresowe. W praktyce oznacza to, że Wykonawca ponosi niemal nieograniczone ryzyko finansowe, co jest sprzeczne z zasadą proporcjonalności i równowagi.

2. **Bardzo długi i nieokreślony okres rękojmi/gwarancji (G1, G2, H6, H7):** Powiązanie okresu odpowiedzialności Wykonawcy z terminem zakończenia robót budowlanych (do 2037 roku) oraz możliwość zawieszania i resetowania biegu terminu rękojmi, przenosi na Wykonawcę nieproporcjonalnie długie i nieprzewidywalne zobowiązania, znacznie wykraczające poza standardy rynkowe dla usług projektowych.
3. **Ekstremalnie szeroka definicja "Wady" (D6, G3):** Definicja obejmująca "wszelkie nieprawidłowości Dokumentacji wskazane przez organ administracji publicznej" przenosi na Wykonawcę odpowiedzialność za czynniki zewnętrzne, na które nie ma wpływu, co jest rażąco nieproporcjonalne.
4. **Jednostronne potrącanie kar i zaliczek (F4, F16, K3):** Prawo Zamawiającego do potrącania kar umownych z niewymagalnych wierzytelności Wykonawcy, przy jednoczesnym braku takiego prawa dla Wykonawcy, stanowi klasyczny przykład naruszenia równowagi stron.
5. **Jednostronne Polecenia Zmiany i ryzyko utraty roszczeń (Z14, Z15, Z19):** Klauzule umożliwiające Zamawiającemu jednostronne wydawanie Poleceń Zmiany, zmuszające Wykonawcę do natychmiastowej realizacji prac bez uzgodnienia wynagrodzenia i terminu, oraz krótkie terminy na sprzeciw pod rygorem utraty roszczeń, rażąco faworyzują Zamawiającego.
6. **Domniemanie zwłoki Wykonawcy (K2):** Przeniesienie ciężaru dowodu na Wykonawcę w przypadku niedotrzymania terminu jest niekorzystne i może prowadzić do naliczania kar nawet w przypadku braku winy Wykonawcy.
7. **Brak polubownych metod rozwiązywania sporów (S1):** Wyłączna właściwość sądu powszechnego, bez wcześniejszych etapów mediacji czy negocjacji, naraża Wykonawcę na długotrwałe i kosztowne postępowania sądowe, co jest sprzeczne z dobrymi praktykami w zamówieniach publicznych.
8. **Wysokie kary umowne i możliwość dochodzenia odszkodowania uzupełniającego (F5, K1, K9, G9):** Szeroki katalog kar umownych, ich wysokie limity oraz możliwość dochodzenia odszkodowania przewyższającego kary umowne (z licznymi wyłączeniami limitu) stwarzają dla Wykonawcy ryzyko poniesienia strat znacznie przekraczających wartość kontraktu.

9. **Odpowiedzialność gwarancyjna za działania podmiotów trzecich (K7, K8, K9, IP5, P7, P8, P10, P23):** Wykonawca ponosi odpowiedzialność gwarancyjną za działania podwykonawców, twórców i innych podmiotów współpracujących, co jest obciążeniem nieproporcjonalnym, zwłaszcza w kontekście sankcji.
10. **Zawieszenie płatności i umowy na koszt Wykonawcy (F20, K10, P24, P25):** Klauzule umożliwiające Zamawiającemu zawieszenie płatności lub całej umowy w przypadku naruszenia klauzuli sankcyjnej (nawet przez podwykonawców) na koszt i ryzyko Wykonawcy, są rażąco niekorzystne i mogą prowadzić do natychmiastowej utraty płynności.

Podsumowując, umowa w wielu kluczowych obszarach przenosi na Wykonawcę nadmierne i nieproporcjonalne ryzyko, znacznie ograniczając jego prawa i zwiększając obowiązki oraz potencjalne obciążenia finansowe. Taki kumulatywny efekt zidentyfikowanych ryzyk, w szczególności tych oznaczonych jako KRYTYCZNE, nosi znamiona naruszenia zasady równowagi stron i może być uznany za zawierający niedozwolone postanowienia umowne w rozumieniu art. 433 PZP.

Umowa jest silnie pro-zamawiająca, co może prowadzić do długotrwałych sporów i poważnych konsekwencji finansowych dla Wykonawcy.